

Rønne, den 10. februar 2015

Høringssvar fra Adoption & Samfund vedrørende lovforslag om modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem

Adoption & Samfund ser frem til, at den politiske aftale om et nyt adoptionssystem er på vej til at blive indarbejdet i lovgivningen.

Lovforslaget indeholder nogle centrale forbedringer af det danske adoptionssystem, som vi mener vil være med til at sikre rammerne for, at Danmark fortsat vil være blandt de lande i verden, som påtager sig et globalt ansvar for at finde familier til børn, som har brug for en ny familie.

Der er givet politisk opbakning til at sikre den nødvendige faglige og økonomiske bæredygtighed under de formidlende organisationer. Dette, kombineret med et styrket statsligt tilsyn, har potentialet til at sikre Danmark som foregangsland for legale og etisk forsvarlige adoptioner. Adopterede og adoptivfamilien er lovmæssigt sikret adoptionsfaglig rådgivning og støtte. Med disse forbedringer mener vi, at barnet er sat i centrum for adoptionsformidlingen.

Nedenfor ses Adoption og Samfunds konkrete bemærkninger til lovforslaget inkl. bemærkninger. Adoption & Samfund medvirker gerne til at indgå i en videre dialog om, hvordan loven bliver omsat til praksis, idet væsentlige dele af den politiske aftale resteret at blive udfoldet i administrative regler.

1. Fleksibel PAS-rådgivning efter barnets behov

Adoption & Samfund foreslår, at begge rådgivningsforløb - frem for kun det ene - kan placeres i hele barnets opvækst op til 18 år. I de tilfælde, hvor adoptionsrelaterede vanskeligheder først opstår senere i barndommen, mener vi, at en mere fleksibel PAS-ordning i højere grad vil imødekomme barnets behov. Vi støtter, at lovforslaget indeholder obligatorisk rådgivning for alle familier før og efter hjemtagelsen af barnet.

2. Bedre løbende tilsyn fremfor tidsbegrænsninger

Adoption & Samfund foreslår, at der ikke sættes tidsbegrænsninger for dels godkendelse af adoptionsformidlende organisationer i Danmark og dels de samarbejder, som etableres med udenlandske myndigheder og organisationer. Lovforslaget indeholder både gode intentioner og bestemmelser, som skal sikre et bedre løbende tilsyn med adoptionsområdet. Et godt løbende tilsyn bør overflødig gøre tidsbegrænsninger, som kan skabe usikkerhed om danske organisationer som en stabil samarbejdspart. Vi bør i stedet have tillid til, at det løbende tilsyn virker, og administrative regler bør kunne sikre, at man i bestemte tidsintervaller foretager mere grundige evalueringer af samarbejder.

3. Brugerinddragelse

Adoption & Samfund foreslår, at de formidlende organisationer forpligtes til at sikre brugerinddragelse af adoptanter på venteliste. Brugerinddragelsen skal sikre, at der er en dialog om, hvordan adoptionsforløbene opleves af adoptanterne, og at der er en dialog om generelle forhold, som har betydning for adoptanterne.

Ministeriet for Børn, Ligestilling,
Integration og Sociale Forhold,
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

{Adoptionsnævnet har modtaget Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholds høring over udkast til lovforslag med bemærkninger til ændring af adoptionsloven.

{Dato}

J.nr. 2015-0017-04310

Høringssvaret er afgivet på baggrund af de faglige kompetencer, nævnet besidder, herunder den adoptionsfaglige fagkundskab og erfaring, der ligger i nævnet.

Adoptionsnævnet

Teglholmsgade 3
2450 København SV

Tilsynsvirksomheden

Indledningsvist kan vi henvise til vores høringssvar af 22. august 2014 vedrørende "Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem – de strukturelle rammer og tilsynet" for så vidt angår vigtigheden af nævnets kompetencer, hvilket også gælder ved løsning af den del af tilsynsopgaverne, der omhandler helbreds- og psykosociale forhold.

Tel +45 3341 1200
Fax +45 3341 1400
ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk
www.ast.dk

De faglige og sagkyndige kompetencer, som i dag findes i Adoptionsnævnet, er - som ministeriet også var opmærksom på i "helhedsanalysen" - fortsat nødvendige ved opgaveløsningen, uanset hvor opgaverne placeres, såfremt der er ønske om opretholdelse af samme kvalitet i de berørte opgaver.

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Når Ankestyrelsen efter en eventuel vedtagelse af lovforslaget fremadrettet skal være ansvarlig myndighed for hele tilsynet, vil nævnet ikke længere være tilsynsmyndighed for den del af de formidlende organisationers virksomhed, der relaterer sig til børnenes psyko-sociale og helbreds-mæssige forhold og heller ikke for de formidlende organisationers behandling af matchningsforslag, jf. bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet § 2, nr. 2.

Adoptionsnævnet har ikke bemærkninger til, at ansvaret for den del af tilsynet flyttes fra Adoptionsnævnet til Ankestyrelsen.

I kraft af den samlede viden, erfaring og sagkundskab i Adoptionsnævnet skal nævnet i relation til en overdragelse af ansvaret for tilsynet pege på vigtigheden af, at Ankestyrelsen ved varetagelsen af denne opgave inddrager nævnets sagkundskab for at sikre anvendelsen af relevante fagperspektiver i netop denne del af tilsynet.

Da der ikke ses at skulle ændres materielt i nævnets tilsynsopgave, foreslår nævnet i forhold til en forsvarlig løsning af opgaven, at nævnets kompetencer nødvendigvis bringes i spil på den del af tilsynet, der også hidtil har været afhængig af sagkundskaben i nævnet – fremover ved en høring af nævnet efter lovforlagets § 31 h. Ligeledes bør nævnet fremover tænkes ind ved udførelsen af tilsynsrejser og i den generelle udøvelse af tilsynet, bl.a. under henvisning til nævnets fortsatte forpligtelse til at indsamle og formidle viden på adoptionsområdet.

I lyset af ovenstående samt det forhold, at der i Adoptionsnævnet er repræsenteret såvel en lands- eller højesteretsdommer som formand samt en juridisk næstformand fra Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidligere Familiestyrelsen), som hidtil har været direktør eller kontorchef på adoptionsområdet er nævnet ikke enig i følgende beskrivelse fra lovbemærkningernes pkt. 3.3.2:

”Tilsynet med de adoptionsformidlende organisationer samles derfor hos Ankestyrelsen, sådan at Adoptionsnævnet ikke længere fører tilsyn med området. Dette vil også betyde en styrkelse af den juridiske del af tilsynet, som er blevet mere central, idet Ankestyrelsen er en juridisk myndighed. Samtidig betyder styrelsens organisering som almindeligt administrativt organ, at muligheden for at agere hurtigt i forhold til oplysninger af betydning for tilsynet, styrkes, i og med der ikke er krav om inddragelse af et større antal nævnsmedlemmer. Det bemærkes, at Adoptionsnævnets læge-, social- og psykologfaglige kompetencer fortsat er relevant i forhold til håndteringen af området”.

Matchning med et barn, der er inden for ansøgernes godkendelse

Nævnet har noteret sig den nye procedure vedrørende udstedelse af erklæring efter Haagerkonventionens artikel 17c men finder proceduren uklar i lyset af nedenstående afsnit fra lovens bemærkninger:

”Med henblik på at sikre staten kontrol med og indsigt i alle sager fratages de adoptionsformidlende organisationers kompetencen til at

godkende matchningsforslag, og denne kompetence placeres i stedet i Ankestyrelsen...

... Håndteringen af dette led i adoptionsprocessen skal rumme både en vurdering af barnets helbredsforhold og en kontrol af dokumentationen for frigivelsen af barnet til international adoption."

Nævnet antager, at de sager, som Ankestyrelsen får forelagt undervejs i processen er sager, hvor organisationens pædiater har vurderet barnet inden for ansøgernes godkendelse, og at sagen så samtidig er sendt til samrådet til orientering som hidtil. Nævnets fremtidige opgaver omfatter således efter lovbemærkningerne (afsnit 3.3.2) fortsat stillingtagen til de indberetninger, som samrådet sender i netop disse sager.

Nævnet bemærker, at proceduren for håndteringen af disse sager bør detalreguleres under hensyn til sagernes særdeles hastende karakter og behovet for klarhed over prøvelsens omfang. Det gælder efter nævnets opfattelse både styrelsens, samrådets og nævnets prøvelse.

For at sikre den nødvendige viden i nævnet om niveauet i organisationens pædiatriske vurderinger og opgavevaretagelse, som nævnet vil skulle bruge i behandlingen af de konkrete sager samt i de vurderinger, der skal foretages til brug for tilsynet, finder nævnet det særdeles vigtigt at bevare et tilsyn med netop de pædiatriske vurderinger i organisationen i sagerne, der vurderes inden for godkendelsen. Særligt også under hensyn til at godkendelsesrammen samtidig ændres med lovændringen og skal finde sit leje gennem blandt andet tilsynsvirksomheden.

Økonomi

Nævnet forstår det fremsatte lovforslag sådan, at der ikke umiddelbart sker ændringer i nævnets opgavevaretagelse ud over ændringen af placeringen af ansvaret for nævnets tilsynsopgaver.

Nævnet har således noteret sig, at den i helhedsanalysen omtalte mulighed for at placere matchningskompetencen for nationale adoptioner ved den/de formidlende organisationer ikke er blevet aktuel i lovforslaget. Som anført ovenfor vil den ændrede placering af ansvaret for tilsynet efter nævnets opfattelse ikke i praksis ændre på, at nævnet vil skulle foretage den materielle sagsbehandling i disse sager – blot via høring fra Ankestyrelsen efter den nye bestemmelse i lovens § 31 h og med svar fra nævnet til Ankestyrelsen, som på denne del af tilsynet vil være meget afhængig af nævnets sagkundskab.

I lovforslagets afsnit om de økonomiske og administrative konsekvenser fremgår følgende passus:

"For Adoptionsnævnet betyder lovforslaget en administrativ lettelse, i og med at tilsynet med de adoptionsformidlende organisationer i sin helhed placeres i Ankestyrelsen. Det udgiftsfald, der herved opstår, er der taget højde for ved den ovenfor beskrevne finansiering af Ankestyrelsen nye opgaver".

Det er nævnets vurdering, at der bør udvises stor forsigtighed med formodninger om udgiftsfald vedrørende nævnets arbejde. Det er umiddelbart nævnets vurdering, at der næppe opnås en administrativ lettelse ved at overgive tilsynet til Ankestyrelsen, idet nævnets kompetence og arbejde er relevant fortsat i samme omfang.

Godkendelsesrammerne

Nævnet bemærker, at de to repræsentanter fra Adoptionsnævnet mangler i omtalen i de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.1.2 af den arbejdsgruppe vedrørende godkendelsesrammer, som blev nedsat i 2009 under Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen (dengang Familiestyrelsen). Udover at være repræsenteret i selve arbejdsgruppen indtog Adoptionsnævnet en aktiv rolle i arbejdet med definitionen af en samlet godkendelsesramme og i det efterfølgende arbejde med en nærmere beskrivelse af, hvad en samlet godkendelsesramme indebærer. Adoptionsnævnet afholdt således den i rapporten nævnte efterfølgende temadag for bl.a. organisationens og Statsforvaltningens lægekonsulenter og pædiatere i forhold til den praktiske anvendelse af godkendelsesrammen, og temadagen resulterede i af-rapportering af 31. januar 2012 til Familiestyrelsen.

Vi kan i øvrigt henvises til arbejdsgruppens rapport om godkendelsesrammer herunder afsnittene om Adoptionsnævnets høringssvar og arbejdsgruppens indstilling. }

Venlig hilsen

Thomas Lohse
Adoptionsnævnets formand

Adoptionsspolitisk Forums bemærkninger til aftalepartierne lovforslag om ændring af adoptionssloven 10. februar 2015

Lovforslaget formår ikke at adressere de grundlæggende problemer og mangler i adoptionssystemet, som det er i dag. Grundlæggende mangler i forslaget vedrører processen op til adoptionen, adopteredes ret til at eje egne dokumenter samt rådgivning til adopterede efter adoptionen.

Nedenfor er Adoptionsspolitisk Forums generelle bemærkninger samt kommentarer til de konkrete paragraffer og afsnit i forslaget. For uddybning af nedenstående henvises til Adoptionsspolitisk Forums hørings-svar til Helhedsanalysen, der blev offentliggjort 26. juni 2014. Se vedlagte bilag.

Manglende fokus på adopteredes rettigheder

Overordnet forholder lovforslaget sig ikke til, at der er alvorlige konflikter mellem Haagerkonventionen og FNs Børnekonvention. FNs børnekonvention er imidlertid den overordnede konvention og skal derfor i betragtning før Haagerkonventionen. Lovforslaget bør derfor tage udgangspunkt i rettighederne i FNs børnekonvention som minimumsrettigheder for adopterede. FN's Børnekonvention bør implementeres i adoptionssloven. Det bør i tråd hermed indskrives, at transnational adoption skal følge subsidiaritetsprincippet og være *en sidste udvej*. Under Almindelige bemærkninger (s. 7) står, at formålet med lovforslaget, er at fremtidssikre den internationale adoptionssformidling i Danmark. Det bør først og fremmest være de adopteredes rettigheder, som loven har til formål at sikre, og ikke adoptionssformidlingen i sig selv. Lovforslaget fokuserer på nedbringelse af sagsbehandlingstid, øgning af antallet af adoptioner gennem udvidede aldersgrænser samt muligheden for at kreditere yderligere formidlingsbureauer. Fokus bør i stedet være på at sikre processen op til og efter adoptionen.

Tilsyn

Ankestyrelsen bør som del af dens tilsyn sikre lovligheden af alle gennemførte adoptioner i deres helhed, også i afgiverlandet. Tilsynet skal kontrollere afgiverlandets procedurer og dokumentation i forbindelse med at fastslå børnenes adopterbarhed. Herunder skal tilsynet sikre, at barnets udvidede familie er blevet inddraget i processen, jf. FNs Børnekonvention. Samarbejde mellem formidlerne i afgiver- og modtagerlande hverken kan eller skal bero på tillid alene. Derudover skal der føres et uvildigt tilsyn med Ankestyrelsens virksomhed. Det kan tilføjes, at der er et utilstedeligt personsammenfald mellem Ankestyrelsen og den kommende formidlende organisation.

Adoptionssformidling

Den adoptionssformidlende organisation skal forpligtes til at efterleve FN's Børnekonvention og ikke alene den danske adoptionsslov. Der bør kun indgås samarbejde med afgiverlande, der har ratificeret og implementeret FN's Børnekonvention i sin helhed.

Hjælpearbejde

Hjælpearbejde og adoptionsshjælp skal adskilles fuldstændigt. Det skal ikke være muligt for de formidlende organisationer at formidle egne eller kommende adoptanternes donationer til børnehjem. Dette skaber en uhensigtsmæssig og uetisk incitamentstruktur.

Adoptionssrådgivning

Post Adoption Service (PAS) skal som minimum have den adopteredes behov og rettigheder som primære målsætning, herunder uvildig rådgivning samt hjælp til voksne adopterede. Rådgivningen bør være et tilbud til alle adopterede, og bør følge den adopterede ind i voksenlivet. Det er ikke korrekt, at voksne adopterede kan bruge de normale tilbud, idet en række forhold er adoptionssspecifikke. Det er blandt andet støtte til gennemgribende undersøgelser af fejl og mangler i både sagsbehandling og dokumenter i hele adoptionssforløbet. Derfor bør der som en del af PAS ydes støtte til voksne adopterede, som i dag ikke ejer deres egne papirer grundet adoptionsssystemets manglende tilvejebringelse. Mange efterlades til selv at rejse til og søge i hjemlandet uden juridisk myndighed eller økonomisk støtte. Derfor bør der ydes økonomisk og juridisk bistand til indhentningen til den adopterede alene.

Disse forhold gør, at Adoptionsspolitisk Forum ikke kan støtte lovforslaget.

Kommentarer direkte til lovforslagets tekst

Kapitel 5

§30: International adoption og økonomisk hjælp skal skilles fuldstændigt ad.
§30a stk. 2: Det bør præciseres, hvad der menes med "utilbørlig økonomisk vinding" samt "misforhold".

§30a stk. 3: Det bør præciseres, hvad der menes med "kompetencer af betydning" ligesom det bør være et krav, at der sidder en uvildig fagperson med, der har ekspertise i internationale såvel som landespecifikke forhold og ikke adoptionshjælp.

Under §31 generelt: Ankestyrelsen skal sikre den adopterede adgang og rettigheden af alle papirer og filer fra både afgiver og modtagerland til alle tider uanset alder og tilhørsforhold.

§31b: Ankestyrelsen bør føre tilsyn med, at den adoptionsformidlende organisation overholder FN's børnekonvention for at sikre at international adoption i Danmark følger subsidiaritetsprincippet og dermed sikrer at transnational adoption vitterligt er "en sidste udvej". Samarbejdet mellem afgiver- og modtagerland bør ikke bero på et tillidsprincip alene. Dette princip har været årsag til grelle fejl i adoptionssager i mange år.

§31b. stk. 2: Ankestyrelsens tilsynsvirksomhed bør gennemgås af en uvildig part jf. side 29 stykke 3: "tættere samarbejde".

§31.f: Alle ændringer uanset karakter og art bør underrettes Ankestyrelsen.

Kapitel 5a

§2 stk. 3: Rådgivning skal følge den adopterede og ses som et livsforløb.

Kommentarer direkte til almindelige bemærkninger

Side 8 afsnit 1: Sagsbehandlingstiden alene er ikke udtryk for hensyn til barnet, og den bør ikke være det primære fokus for en sammenlægning. Fokus bør og skal være at sikre en lovlig og etisk forsvarlig adoption, hvor barnets rettigheder sikres og opretholdes jf. FN's Børnekonvention.

Side 8 afsnit 2: Det bør tilstræbes at sikre tryghed for alle involverede parter i international adoption, herunder også den oprindelige familie, den adopterede selv og ikke alene adoptanterne.

Side 9 afsnit 5: Hvis information er afgørende for at kunne føre et fyldestgørende tilsyn, bør Ankestyrelsen sørge for, at alle parter kan rapportere fejl og mangler i papirer og sagsbehandling samt følge på herpå.

Side 10 stk. 4: behov for hjælp i afgiverlande bør ikke ydes af organisationer eller individer involveret i transnational adoption.

Side 11 stk. 2: "adoptivbarnet" bør rettes til "den adopterede". Se også følgende.

Side 11 stk. 4: Der tilbydes i dag ikke støtte eller mulighed for at søge støtte til nogle af de væsentligste problematikker for internationalt adopterede, navnlig ejerskab af adoptionssagens dokumenter, sikring af berigtigelsen af disse samt støtte til hjemlandsrejser.

Side 11 stk. 5: En drøftelse anses ikke som værende et løfte og er derfor ikke tilfredsstillende for adopterede i forhold til PAS. Se Adoptionspolitisk Forums generelle indsigelser i forhold til PAS-ordningen.

Side 11 slut: Åbenhed i transnationale adoptioner forudsætter rigtighed i adoptionssagernes dokumenter, og at Danmark allerede nu sikrer en procedure for sikring heraf.

Side 13 under afsnit 3: Der bør tilføjes yderligere et punkt: at adgangen til adoptionsrådgivning sikres for adopterede og oprindelige familier.

Side 15 afsnit 2: Direkte donationer fra adoptanter til børnehjem bør ikke være tilladt, da dette medvirker til en udvidelse af adoptionsindustrien og skaber en skæv incitamentstruktur.

Side 20 afsnit 5: Det bør være muligt, af den adopterede ligeledes har mulighed for at indgive klage til Adoptionsnævnet over organisationen, hvis denne finder urigtigheder og ulovligheder i sin adoption senere i forløbet.

Side 22 afsnit 4 under 3.2.2: Ankestyrelsens håndtering af alle led i processen indebærer også en sikring af lovlig afgivelse af barnet og korrekt dokumentation fra afgiverlandet, jf. side 23 afsnit 2.

Side 23 afsnit 1: Adoptionsrådet bør omfatte andre og mere nuancerede kompetencer end de lægefaglige, herunder landespecifikke kompetencer og indsigt i globale forhold.

Side 24: Adoptionspolitisk Forum er stærkt betænkelig ved godkendelsesrammen ændres med henblik på at øge antallet af sager. Her skal åbningen for matchning af ældre adopterede samt søskende tages i særlig betragtning, når PAS-ordningen ikke yder støtte til voksne adopterede.

Side 25 afsnit 1: Adopterede bør repræsenteres ved en uvildig part, der varetager den adopteredes interesser i forhold til matchning".

Side 34 afsnit 1: Den adopteredes udfordringer er ikke alene sociale og sundhedsfaglige. Heri ligger en generel patologisering af den adopterede som et socialt tilfælde. Den adopteredes udfordringer kan bunde i manglende opfyldelse af rettigheder, såsom retten til at eje og have adgang til egne informationer, retten til kontakt til oprindelig familie samt støtte til at rejse tilbage.

Adoptionspolitisk Forums svar til Social-, Børne- og Integrationsministeriets dialogmøde den 22. oktober 2013 kl. 14-18.

Om Adoptionspolitisk Forum

Adoptionspolitisk Forum blev etableret i foråret 2013. Adoptionspolitisk Forum består af en bredt sammensat gruppe af voksne adopterede, som alle er interesserede i, at adoptionssystemet bliver forbedret for at tilgodese de børn, det har som genstand. Derfor stiller Adoptionspolitisk Forum spørgsmålstegn ved adoptionssystemet, som det i dag praktiseres i Danmark og internationalt.

I Adoptionspolitisk Forum ønsker vi at bidrage med nye perspektiver for at nuancere en længe stagneret opfattelse af transnational adoption, som noget, der i sig selv udelukkende er til gode for børnene. Vi ønsker at blive inddraget i debatten, da vi kan bidrage med aspekter, som hidtil er oversete. Nogle af de perspektiver, vi bidrager med, er synliggjort gennem medlemmers egne erfaringer og afspejler mangler i det danske samfunds tilgang til adoption og adopterede. Andre perspektiver kan genfindes i internationale behandlinger af fænomenet adoption, som den danske diskurs og debat om adoption har overset. Vi ønsker at blive inddraget i en debat, som på længere sigt kan føre til tiltrængte reformer af adoptionssystemet.

Det er med stor interesse, at Adoptionspolitisk Forum har modtaget invitationen til dialogmøde. Vi er glade for, at voksne adopterede høres på linje med andre parter, og ønsker at vi som voksne adopterede bliver betragtet som eksperter på vores egne oplevelser.

Indledning

Adoptionspolitisk Forum vil rette opmærksomhed mod, at adoption omfatter en lang række andre aktører herunder stater, internationale organisationer, domstole, børnehjem, og mange flere. Ud af disse vil Adoptionspolitisk Forum rette opmærksomheden på især 3 aktører, der bør sikres en ligelig retssikkerhed og at ingen aktør i adoptionsprocessen som udgangspunkt har fortrinsret. Det gælder **biologisk ophav** i bred forstand, **den adopterede** og **adoptanterne**. Det er essentielt, at alle aktører tildeles lige status, både i repræsentation og høring, når en helhedsorienteret løsning skal findes, og som gælder både før og efter selve adoptionen.

I tråd hermed vil Adoptionspolitisk Forum påpege nødvendigheden af, at man gentænker adoptionsmodellen, således at den ikke primært beskæftiger sig med et dansk perspektiv. Vi anbefaler, at fokus skiftes fra en prioritering af danske adoptanters rettigheder til en trepartskonstruktion med lige rettigheder for alle parter. Dette vil betyde et skift fra den danske, lukkede model med et fuldt forældreskifte hen imod en mere åben model med mulighed for at informationer og kontakt henholdsvis forvaltes og knyttes mellem parterne. Dette vil også imødekomme visse afgiverlandes lovgivning og kulturforståelse på adoptionsområdet og ikke mindst barnets rettigheder.

Derudover vil Adoptionspolitisk Forum henvise til vigtigheden af, at man lader FN's børnekonvention træde før Haagerkonventionen, da FN's børnekonvention ligger til grund for udformningen af Haagerkonventionen. Derudover bør det sikres, at man forholder sig kritisk til Haagerkonventionen, da den i sig selv ikke er fyldestgørende eller en fuldendt forsikring om adoptionens succes.

Nogle af vores svar til hovedelementerne vil uddybe disse tre perspektiver.

På vegne af Adoptionspolitisk Forum deltager Yong Sun Gullach og Anders Riel Müller.

Herunder følger Adoptionspolitisk Forums svar på Helhedanalysens hovedelementer og rammesættende spørgsmål:

Hovedelement 1:	side 3-4
Hovedelement 2:	side 5
Hovedelement 3:	side 6
Hovedelement 4:	side 7-9
Hovedelement 5:	side 10
Hovedelement 6:	side 11
Hovedelement 7:	side 12
Afslutning:	side 13

Hovedelement 1: Hvilke lande Danmark skal samarbejde med, herunder betydningen af Haagerkonventionen.**- Hvilke faktorer skal være afgørende for, hvilke lande Danmark samarbejder med?**

Det væsentligste aspekt i relation til adoptioner må nødvendigvis være, at børnenes rettigheder bliver overholdt. Derfor er det afgørende, at Danmark udelukkende samarbejder med lande, der har ratificeret FN's børnekonvention *i sin helhed* samt Haagerkonventionen. Derudover er det nødvendigt at se på, i hvilken udstrækning disse lande er i stand til at leve op til konventionerne. I de tilfælde hvor afgiverlandene mangler tilstrækkelige ressourcer til at løfte opgaven, må Danmark nødvendigvis træde til og sikre, at alle regler og konventioner, og dermed barnets rettigheder, bliver overholdt.

I kommissoriet står, at *"det er et grundvilkår for international adoption i dag, at vi modtager børn fra verdens fattigste lande. Dette grundvilkår må i sig selv give anledning til en yderst forsigtig tilgang til området."*, jf. afsnit. 1.1, s. 2f.

Dermed anerkendes det, at adoption primært sker fra fattige lande med begrænsede ressourcer. Derfor er der store udfordringer for mange af disse lande i forhold til at efterleve de internationale konventioner. I Børnekonventionens artikel 3 står blandt andet:

"I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

Deltagerstaterne påtager sig at sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel under hensyntagen til de rettigheder og pligter, der gælder for barnets forældre, værge eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, og skal med henblik herpå træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler" (FN's børnekonvention, artikel 3).

Børnekonventionens artikel 4 står: *"Med hensyn til økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder skal deltagerstaterne gennemføre sådanne forholdsregler, i videst muligt omfang inden for de ressourcer, der er til rådighed, og, hvor der er behov for det, inden for rammerne af internationalt samarbejde"* (FN's børnekonvention, artikel 4).

Her anerkendes også, at nogle stater ikke i tilstrækkeligt omfang er i stand til at sikre børns rettigheder fuldstændigt, men må gøre dette inden for de rammer, der er. Adoptionspolitisk Forum ønsker at understrege, at dette ikke må blive en sovepude, hverken for Danmark eller afgiverlandene. I stedet bør Danmark løfte ansvaret og være garant for de børn, som adopteres.

Haagerkonventionens artikel 4 opstiller de mange procedureregler, som afgiverlandet skal sikre, før international adoption kan gennemføres. Når vi erkender, at afgiverlandene er fattige, da overrasker ikke, at afgiverlandene mangler ressourcer til at iværksætte og sikre den fornødne støtte til udsatte familier eller omplacere barnet, førend international adoption overvejes, eller at indrette myndighederne på en sådan måde, som det forudsættes i Haagerkonventionen.

Det fremgår af Haagerkonventionens artikel 4, at det påhviler de kompetente myndigheder i oprindelseslandet, at vilkårene for adoptionen er opfyldte. Adoptionspolitisk Forum henstiller til, at Danmark som modtagerland, forpligter sig til at sikre, i medfør af FN's Børnekonventions artikel 21, at sikre at vilkårene for adoption er opfyldt. Hvis de danske myndigheder ikke kan dokumentere disse vilkår, bør adoptionen ikke finde sted.

Opsummerende kan siges, at Haagerkonventionen ikke garantere, at adoptionen sker med hensyn til barnets tav.

På denne baggrund indstiller Adoptionspolitisk Forum til, at adoption kun bør ske under følgende forudsætninger:

- Adoption bør kun ske mellem lande som har ratificeret FN's Børnekonvention i sin helhed
- Adoption bør kun ske af hensyn til barnets tarv, og under de forudsætninger, der er beskrevet i FN's Børnekonventions artikel 21
- Adoption bør kun ske som alternativ til andre indsatser for udsatte børn og familier.
- Adoptionen bør kun ske ved retslig prøvelse, jf. FN's børnekonvention artikel 9
- Adoption bør kun ske med forældrenes samtykke under forudsætning af en forudgående, fuldstændig vejledning, herunder om de retslige konsekvenser ved adoptionen
- At der ved adoptionen i vid udstrækning tages hensyn til bevarelse af barnets identitet og familieforhold, jf. FN's Børnekonvention artikel 8
- I Danmark sker der et fuldstændigt familieskifte ved adoptionen, jf. Adoptionsloven § 16. Derfor bør Danmark kun foretage adoptioner fra lande, hvor en adoption har samme retsvirkning. Alternativt, bør der i adoptionsloven åbnes op for delvist familieskifte.

Hovedelement 2: Sammenkoblingen mellem adoptionsformidling og børnehjælpsarbejde

- Kan og bør der ske en adskillelse af adoptionsformidlingen og børnehjælpsarbejdet?

Ja. Der kan og bør ske en adskillelse af adoptionsformidlingen og børnehjælpsarbejdet. Herunder forklares hvorfor.

Børnehjælpsarbejdet

Når børn gives bort til adoption, er et resultat af fattigdom og strukturel ulighed. Når vi skal hjælpe børn, der vokser op under disse kår, er det ikke anderledes end den måde, hvorpå vi i Danmark i øvrigt indgår i udviklingssamarbejde og fattigdomsbekæmpelse i al almindelighed (se Danida). Det vil sige en anerkendelse af, at vi må adressere årsager til fattigdom og arbejde for, at mennesker verden over opnår højest mulige indflydelse på eget liv. Hvis Danmark skal hjælpe med at sikre børns rettigheder, må vi nødvendigvis adressere årsagerne til fattigdom. Vi må påvirke de omstændigheder, der bevirker at børn bliver født og vokser op under kår, der er uacceptable set fra et menneskerettighedssynspunkt. I mange tilfælde vil en sikring af børns rettigheder og bedre opvækstvilkår ske gennem et fokus på forældrenes rettigheder og ved at skabe bedst mulige betingelser for at disse forældre får højest mulige indflydelse på eget liv. Dette er blandt andet gennem opfyldelse af basale rettigheder samt sociale, kulturelle og politiske rettigheder. Her kan vi blandt andet blot se på, hvilke minimumskrav, vi stiller til adoptanter, for at sikre, at de kan tage vare på barnets tarv. Vi må derfor se på forbedring af børns vilkår, som en forbedring af de omstændigheder, børn fødes i og opvokser under.

Adoptionsformidlingen

Adoptionsformidling er et (økonomisk) samarbejde og en udveksling (transaktion) mellem en afgiver og en modtager. Adoptionsformidlernes fornemmeste opgave er at sikre, at dette samarbejde sker i henhold til gældende regler og konventioner, såsom den danske adoptionslovgivning, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, FN's børnekonvention samt Haagerkonventionen. I tillæg hertil har adoptionsformidlerne til opgave at imødekomme adoptanternes behov (at få et barn) samt deres krav til barnets sundhedstilstand og evner. Med adoptionsformidlerne er der tale om interesseorganisationer, der har til formål og konkret opgave at "finde forældre" (se AC Børnehjælp) og "formidle børn" (se DanAdopt).

Adoptionsformidling er på den baggrund en anden opgave end børnehjælpsarbejdet, hvorfor de både kan og bør adskilles.

Når adoptionsformidling ses som en del af børnehjælpsarbejdet eller forveksles hermed, er der fare for, at børnehjælpsarbejde bliver en indslusning i adoption. Herved er der risiko for, at adoptionsvirksomhed får os til at overse og undlade at adressere de underliggende årsager til fattigdom og manglende rettigheder.

Hovedelement 3: Godkendelsen af kommende adoptanter med henblik på at styrke gode adoptionsforløb

- Er der elementer og/eller hensyn, der overses i godkendelsesforløbet?

Adoptionspolitisk Forum ønsker at understrege vigtigheden af, at kommende adoptanter oplyses om og forholder sig til alle aspekter og konsekvenser af adoption, både for biologisk familie, adoptant og adoptionsfamilie. Herunder bør kommende adoptanter tilkendegive deres accept af, at der i nogle sager kun kan ske et delvist familieskifte. Godkendelsesforløbet bør sikre dette. Derudover har Adoptionspolitisk Forum på nuværende tidspunkt ingen yderligere kommentarer hertil.

Hovedelement 4; En forbedring af støtten til adoptanter før og efter hjemtagelsen af et barn

- Hvilke elementer bør indgå i PAS-ordningen

Adoptionspolitisk Forum vil først og fremmest drage påpege, at en PAS-ordning ikke er en garanti eller må blive en forsikring om adoptionssucces. PAS-ordningen skal være et tilbud for at sikre, at adopterede, dennes biologiske ophav såvel som adoptanter har adgang til den mest fyldestgørende og bredest mulige viden på adoptionsområdet.

Særligt efterlyser Adoptionspolitisk Forum behovet for, at inddrage alle tre aktører, der har andel i adoptionen: den adopterede, de biologiske forældre og adoptanterne. Af samme grund vil Adoptionspolitisk Forum påpege, at adoption først kan omtales som værende en succes, når alle tre parter kan tage del heri.

Derfor adskilles svaret til hovedelement 4 i henholdsvis en *strukturel* og en *indholdsmæssig* del.

Strukturelle krav til PAS-ordningen

PAS-ordningen bør først og fremmest være forsknings- og vidensbaseret. PAS-området bør formidles på et upartisk fundament.

Adoption er en livslang proces med vidtrækkende konsekvenser for mange parter. Den biologiske families betydning og behov stopper ikke ved overførslen af barnet til et modtagerland. Den adopteredes behov for løbende, også som voksen, at bearbejde og forholde sig til sin adoptionsproces vil have forskellig karakter alt efter udvikling og livsomstændigheder. Adoptanterne vil ligeledes have forskellige behov alt efter hvilke livsstadier den adopterede gennemgår.

Derfor er det vigtigt at sikre en strukturel adskillelse af de tre aktørers behov i forhold til PAS. Det vil sige, at sikre, at aktører, der primært repræsenterer den ene side af adoptionstrekanten (hhv. adoptanter, adopterede og det biologiske ophav) ikke strukturelt får ansvar for at repræsentere den fulde adoptions-trekant.

Ordningen skal helt grundlæggende være uafhængig og adskilt fra adoptionsformidlende aktører og interesseorganisationer inden for adoptionsområdet. Organisationer, der har til opgave at understøtte, fremme eller fastholde bestemte modeller, strukturer eller organisationer, og som repræsenterer en bestemt interessepart, bør ikke være repræsenteret eller have ansvar i forhold til både den strukturelle såvel som den indholdsmæssige del af PAS-ordningen.

På den baggrund kan Rambølls evaluering af PAS-ordningen i 2007-10 samt PAS-ordningsforsøget fra 2007-10, betegnes som værende mangelfulde. 1) Tilbuddet er alene givet til adoptanterne, 2) evalueringen forholdt sig til en afgrænset periode i adoptionsprocessen og 3) evalueringen tog alene udgangspunkt i adoptanters udsagn i forhold til de adopterede, herunder deres reaktioner og gavn af PAS-tilbuddet. PAS-tilbuddet blev alene givet til adoptanter med adopterede under 18 og ikke var et tilbud til for eksempel myndige adopterede.

Adoptionspolitisk Forum vil påpege behovet for, at PAS-ordningen tilgodeser henholdsvis den adopteredes behov, adoptanters behov og det biologiske ophavs behov, samt at PAS-ordningen yder et tilbud til alle tre parter i de forskellige faser af processen. Herunder præsenteres forslag til, hvad disse tilbud bør indeholde.

Indholdsmæssige krav til PAS-ordningen

PAS-ordningen bør sikre, at adoption foregår på bedst mulig præmisser samt understøttes gennem alle livets faser. Adoption er en livslang proces, der ikke kan berammes i et entydigt behov og tilbud. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at fokusere alene på rådgivning til adoptanter.

Adoptionspolitisk Forum vil derfor pege på 3 primære indsatsområder i PAS-ordning. Dog er de beskrevne områder ikke udtømmende.

Viden

Der mangler reel og tilgængelig viden inden for adoptionsområdet i Danmark. Derfor bør PAS-ordningen tilbyde at indsamle, udlåne og formidle nationale og internationale forskningsresultater, litteratur og film samt tilknytte kompetence- og ressourcepersoner på området.

Juridisk kompetence

PAS-ordningen bør omfatte juridisk rådgivning og hjælp i forhold til en række behov. Nogle af disse behov er medlemmer af Adoptionspolitisk Forum stødt på gennem arbejde med især voksenadopterere.

1. PAS-ordningen bør omfatte sagsbehandlerrådgivning til voksenadopterere, så disse bedre kan orientere sig i forhold til rettigheder i forhold til det sociale system:

- Rådgivning ved sagsbehandling af voksenadoptereres rettigheder, herunder for eksempel tilskud og ret til besøg i afgiverlandet for adopterede på sociale overførselsindkomster.
- En ligestilling af adopterede på overførselsindkomst blandt andet med flygtninge/indvandrere i forhold til eksempelvis paragraf 5-tilladelse. Adopterede bør være omfattet af retten til at beholde overførselsindkomst ved hjemrejse i forbindelse med begravelse eller andre store begivenheder. Dette bør for eksempel omfatte eksempelvis førstegangsbesøg af biologisk familie (dette er bevilget en enkelt gang i Københavns kommune), for at sikre en ligestillet mulighed for den adopterede for at bevare og udvikle relation til biologisk familie, uanset økonomisk formåen.

2. Konkret saglig rådgivning og vejledning til voksenadopterere i forhold til:

- Ophævelse af adoptionen, jf. adoptionsloven §§ 18-19.
- Arveretssager, hvor den adopterede juridisk er blevet forfordelt (gældende for adoptioner indgået før 1975), alene på baggrund af status som adopteret.
- Bosættelse i oprindelseslandet, herunder rådgivning om muligheder for dobbelt statsborgerskab også i Danmark.

3. Juridisk enhed med kompetence i overvågning, dokumentation og handling i sager, hvor den adopterede, adoptanter eller biologisk ophav ikke dækkes af dansk lovgivning.

Socialt

1. Rådgivning til biologisk ophav

Rådgivning til adoptanter om adoption og virkninger heraf skal tilbydes til biologisk familie og ikke kun til den nyetablerede familie. I det øjeblik et barn afgives til adoption, bør man sikre at den biologiske familie rådgives om danske forhold, herunder også juridisk, i forhold til adoption.

2. Rådgivning til adoptanter

Her foreligger allerede en del erfaring, der kan samles op på og udbygges. Det er Adoptionspolitisk Forums vurdering, at det tilbud, der opstod 2007-10 kan danne grundlag for rådgivning til adoptanter og udbygges eventuelt i et samarbejde med PPR samt etablering af en efteruddannelse af de praktiserende læger.

3. Rådgivning til adopterede uafhængigt af forældre

Adoptionspolitisk Forum anerkender behovet for en samlet familieindsats. Forslagene her skal derfor ikke ses som en erstatning for en samlet familieindsats, men som en udbygning af PAS-ordningen på de områder, hvor den samlede familieindsats ikke rækker. Derfor anbefales:

- Uddannelse af minimum én PPR-person i hvert distrikt i adoptionsområdet.
- Efteruddannelse af de praktiserende læger, eventuelt i forbindelse af sundhedsreformen, for at sikre, at der på de enkelte sundhedscentre vil være minimum én lægefaglig person med særlig indblik i adoption.
- I tilfælde, hvor den adopterede anbringes udenfor hjemmet, bør den adopterede tilbydes en adoptionsværge, der kan medvirke til sikre den adopteredes rettigheder. Denne værge kan dels være et formidlende led mellem den biologiske familie og adoptanterne udelukkende med henblik på den adopteredes tarv, og dels skal værgerne sikre den adopteredes ret til at bevare kontakt med biologisk familie herunder biologiske søskende, uanset om disse også er adopterede, og uanset om adoptionen er til samme familie og land.
- Rådgivning til adopterede af adopterede, for eksempel i form af peer-to-peer netværk eller særskilte mentorordninger, som kendt fra USA.

Hovedelement 5: Muligheden for åbne adoptioner, herunder procedurer i forhold til opfølgingsrapporter**- Hvilke overvejelser er vigtige i forbindelse spørgsmålet om åbne adoptioner?**

Adoptionspolitisk Forum er af den holdning, at alle adopterede har krav på, i et vist omfang, enten at beholde eller få mulighed for at oprette kontakt til den biologiske familie.

Som det fremgår af Forældreansvarslovens § 20a, har myndighederne mulighed for at tildele samvær mellem den adopterede og de oprindelig familie, såfremt disse havde en kontakt før adoptionen. Myndigheder har pligt til at vejlede biologiske forældre og adopterede i, hvordan de kan udøve deres rettigheder. Det kan ikke forventes at parterne egenhændigt kan sætte søge om at få genoptaget kontakten, da der ofte er tale om familier fra ringe kår. Adoptionspolitisk Forum ønsker en afklaring af, i hvordan myndighederne vil effektuere denne regel i internationale adoptioner.

Udtalelsen fra Ankestyrelsen af 15. marts 2013, på begæring af Folketingets Ombudsmand, som statuerer, at retten for et adoptivbarn og dets oprindelige forældre til at opretholde familieliv, som var etablerede før adoptionen, i form af kontakt med hinanden, som udgangspunkt er beskyttet af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. artikel 8. Det fremgår desuden af FN's Børnekonventions artikel 7 og 8, at børn har ret til at kende deres forældre, samt at de enkelte stater skal respektere barnets ret til familieforhold.

De internationale konventioner forholder sig i ordlyden ikke til, hvilken "familie", der skal nyde beskyttelse. Som det fremgår af Adoptionsloven § 16, så indtræder adoptanterne ved adoptionen i den juridiske forsørgelsespligt over for barnet, og der opstår en gensidig arveret mellem adoptanterne og den adopterede. Men derudover forholder adoptionsloven sig ikke yderligere til den biologiske slægt efter adoptionen.

Familieforhold og familieliv må nødvendigvis fortolkes i udvidet form, således at den Europæiske Menneskerettighedskonventionens artikel 8 til beskyttelse af familielivet, er langt mere vidtrækkende end til blot at inkludere den juridiske familie. Man må også inkludere følelsesmæssige relationer, som har til hensigt at sikre de rettigheder, der fremgår af FN's Børnekonvention, herunder særligt retten til at kende og udvikle sin identitet, jf. artikel 8.

Derudover må det være barnet, der er med til at definere, hvilke relationer, som indgår i dets familieliv, og hvem det har en følelsesmæssig relation til.

Uanset om der har været en forudgående relation til den oprindelig familie, så er Adoptionspolitisk Forum af den opfattelse, at det strider mod FN's Børnekonvention, hvis adoptanter modsætter sig den adopteredes mulighed for at optage- eller genoptage kontakten med oprindelig familie, såfremt det vurderes at være til barnets bedste. Adoptionspolitisk Forum ønsker derfor, at det ikke alene er op til forældremyndighedsindehaverne at træffe beslutning herom, jf. Forældreansvarslovens § 2, men at der skal en myndighedsregulering til, for at sikre at det sker til af hensyn til barnets tarv.

Hovedelement 6: Organiseringen af adoptionsformidlingen ud fra et krav om etisk forsvarlige adoptioner

- Hvordan sikrer vi en gennemskuelig, enkel og oplyst adoptionsformidling?

Helt grundlæggende bør tilsynet bør være uafhængigt, uvildigt og kontinuerligt.

Det fremgår ikke klart af spørgsmålet, for *hvem* adoptionsformidlingen skal være gennemskuelig, enkel og oplyst. Det er Adoptionspolitisk Forums udgangspunkt, at formidlingsprocessen være gennemskuelig, enkel og oplyst for alle parter, herunder den afgivende familie (og herunder forstået som den udvidede familie). Det skal sikres, at den oprindelige familie er blevet tilbudt rådgivning om alternativer til adoption i henhold til FN's Børnekonvention artikel 21 stk. a og b. I tilfælde af en vurdering af, at adoption er i barnets tarv, skal begge parter modtage relevant og fyldestgørende rådgivning og juridisk bistand, således at det står klart for begge parter, hvad adoptionen indebærer af ansvar og rettigheder, herunder respekt for barnets kulturelle identitet (FN's børnekonvention artikel 29c) samt ret til et familieliv med sin oprindelige familie (fra den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 stk. 1).

Der er alt for mange eksempler på forældre i afgiverlandene som ikke fuldt ud forstår de juridiske og praktiske konsekvenser af en international adoption. Dels fordi adoption, som det fortolkes i Danmark, kan være kulturelt ukendt, som for eksempel i Etiopien, og dels på grund af manglende juridisk rådgivning. Det må være et krav i det danske adoptionssystem, at denne juridiske rådgivning gives til familier i afgiverlandene, der overvejer adoption, og at denne rådgivning foretages af en økonomisk uafhængig tredje-part.

Gennemskuelighed, enkelthed og oplysning er ligeledes et spørgsmål for de adopterede, som på et senere tidspunkt i livet ønsker at opsøge sin familie i afgiverlandet. Denne proces er på nuværende tidspunkt langt fra enkel eller gennemskuelig. En søgen efter familie indebærer ofte kontakt med den danske adoptionsformidlende organisation, den adoptionsformidlende organisation i afgiverlandet, børnehjem og offentlige myndigheder. Der findes ikke en simpel adgang til den adopteredes papirer. Nogle gange kan den adopterede ikke få adgang til disse informationer på grund af forsvundne dokumenter, usamarbejdsvillige organisationer, m.m. Dokumentation og adgang til dokumentation om ens eget liv er også et vigtigt aspekt af adoptionsformidlingen, som der i dag ikke er.

Hovedelement 7: Tilrettelæggelsen af et skærpet tilsyn

- Hvad er succeskriteriet for et skærpet tilsyn og hvilke forventninger er realistiske?

Et skærpet tilsyn bør sikre etisk forsvarlige processer før og efter adoptioner. Disse processer skal sikre de involverede parter grundlæggende menneskerettigheder. Hvis dette ikke er realistisk, bør adoptionen ikke finde sted. På nuværende tidspunkt kan der i flere adoptionsformidlende lande stilles grundlæggende spørgsmål ved de oprindelige familiers retssikkerhed i afgiverlandene i henhold til FN's Menneskerettighedskonvention og FN's Børnekonvention. Dette er især problematisk i store afgiverlande såsom Etiopien, Kina og Vietnam. Derfor er et skærpet tilsyn nødt til at kigge nærmere på retssikkerheden for familierne i afgiverlandene.

I henhold til det nuværende tilsyn, er det yderst problematisk, at de organisationer, som der føres tilsyn med (AC Børnehjælp og DanAdopt) deltager i de tilsynsrejser, Adoptionsnævnet foretager. Dette kan næppe betegnes som uafhængigt tilsyn.

I forhold til tilsynets omfang kan det undre, at Adoptionsnævnet ikke har fundet det nødvendigt at foretage tilsynsrejser til Vietnam siden 2001. Dette forekommer særligt problematisk i lyset af, at lande som USA og Sverige flere gange har haft lukket for adoptioner fra Vietnam siden 2004 på grund af veldokumenterede beviser for omfattende børnehandel og korruption i det vietnamesiske adoptionssystem.

I Etiopien (et land, som Australien stoppede adoptioner fra i 2012 af etiske årsager) påpegede Adoptionsnævnet og Ankestyrelsen, at der var behov for øget opmærksomhed på, om der var tale om et reelt informeret samtykke, fra den afgivende familie. Adoptionsnævnet påpegede, at der var flere eksempler på, at der manglede vished herfor. Ankestyrelsen og Adoptionsnævnet lægger dog opgaven om rådgivning i hænderne på de adoptionsformidlende bureauer. Det vil sige, at de formidlende bureauer skal sikre sig, at de har rådgivet de afgivende familier om konsekvenserne ved international adoption. Dette er i sig selv problematisk. Der bliver derudover ikke etableret nogen foranstaltninger, hvorigennem det kan verificeres, at denne rådgivning og vejledning udføres på tilfredsstillende vis.

Det kan derudover undre, at der i Adoptionsnævnet ikke sidder eksperter, der har indsigt i afgiverlandenes sociale, økonomiske, politiske og juridiske forhold. En stor del af vurderingen omkring adoptionspraksis i afgiverlandene relaterer sig til disse netop bredere samfundsmæssige forhold.

Disse eksempler viser den tætte relation mellem den tilsynsførende myndighed og de adoptionsformidlende organisationer samt det manglende tilsyn i lande, hvor der er bestyrket bekymring for uetiske praksisser. Derfor må der stilles grundlæggende spørgsmål ved det nuværende tilsyns, uafhængighed, omfang og dets kompetence.

Udover behovet for et langt mere skærpet tilsyn fra de danske myndigheders side, er der et absolut nødvendigt behov for et kontinuerligt tilsyn i afgiverlandene. Dette skal foretages af en uvildig tredjepart, som løbende rapporterer tilbage til de relevante danske myndigheder. Her kan tænkes en uafhængig organisation, som har et nært kendskab til de sociale, økonomiske og politiske forhold i afgiverlandene og som samtidig løbende kan vurdere, om de for børn, der er frigivet til adoption til Danmark, er opfyldt de krav til international adoption som beskrevet i FN's Børnekonvention artikel 21.

Det er helt nødvendigt for et etisk forsvarligt adoptionssystem, at der er et vedvarende tilsyn af processen op til at et barn frigives til adoption, og som vurderer og evaluerer den oprindelige families og barnets retssikkerhed i henhold til de internationale menneskerettighedskonventioner.

Afslutning

Hermed håber Adoptionspolitisk Forum at bidragene til Helhedanalysens hovedelementer og rammesættende spørgsmål er med til at sikre en udviklingen af en fair og helhedsorienteret løsning på adoptionsområdet.

Med venlig hilsen
Adoptionspolitisk Forum

Til: publikationer@sm.dk (publikationer@sm.dk)
Cc: Elsebeth Jensen (eje@sm.dk), Henriette Braad Olesen (hbo@sm.dk), Udsendelse fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (dpudsend@sm.dk)
Fra: Aniella Bonnichsen (aniellas.terapi@gmail.com)
Titel: Re: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven - et nyt adoptionssystem)
Sendt: 10-02-2015 21:40:49
Bilag: PLANET LOVE - Adoptionskonference.odt; PRESSEMEDDELELSE_PL_JAN.2015.doc; Høringssvar på Helhedsanalysen.odt; Invitation til Støttekoncert og Adoptionskonference.odt; Brev til Manu sareen.odt;

Jeg takker for det tilsendte, men kan dog på ingen måde billige den nye lovgivning, da den ikke lever op til at sikre, at adoptioner foregår på et etisk og juridisk korrekt grundlag til barnets bedste, snarere tværtimod antydes det gang på gang i den såkaldte Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem, at man ser igennem fingre med, at adoptioner foregår på så lemfældigt et grundlag. Vi er mange fra forskellige foreninger og organisationer, som har gjort opmærksom på store fejl og mangler i det nuværende adoptionssystem, Vi er skuffede over, at vores påtaler på ingen måde er taget til efterretning.

Det er højst besynderligt, at der bliver lagt så stor vægt på adoptanternes perspektiv på sagen, i mindre grad på de adopteredes, mens vi biologiske forældre slet ikke bliver spurgt, det er trods alt os, der må leve med konsekvenserne af at have mistet vores børn, og som har oplevet uetiske bortadoptioner uden nogen hjælp uden oplysning om vores retsstilling.

For at rette op på tingenes tilstand og få indført et nyt og tidssvarende system med respekt og værdighed for alle parter i adoptionstrekanten, har vi arrangeret et stort adoptions – event d. 13 – 14 marts på Thycho Brahe Planetarium i København. Her vil I kunne få meget mere information om **adoptionens autentiske stemme** og høre **klar tale om adoptionens pris** Alle er velkommen til at deltage.

2015-01-14 13:03 GMT+01:00 Lovekspeditionen <publikationer@sm.dk>:

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2014-9132

Dato 14. januar 2015

Til parterne på vedlagte høringsliste

-

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven
nyt adoptionssystem)

(modernisering af adoptionsloven - et

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

--
Med venlig hilsen
Forfatter og foredragsholder
Aniella Bonnichsen

www.bortadoption.dk

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Holmens Kanal 22

1060 København K

familieret@sm.dk + hbo@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 6. februar 2015
SAGSNR.: 2015 - 129
ID NR.: 333941

**Høring - over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven
(modernisering af adoptionsloven - et nyt adoptionssystem)**

Ved e-mail af 14. januar 2015 har Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet noterer sig, at lovforslaget primært indeholder en omstrukturering og et udvidet tilsyn med private adoptionsmyndigheder.

Forslagets § 30e indeholder et lovpligtigt krav om, at personer der ønsker at adoptere et barn, der ikke har bopæl i Danmark, skal være tilmeldt en organisation, der har tilladelse efter § 30. Sidstnævnte bestemmelse giver mulighed for, at en privat organisation kan opnå tilladelse til at benævnes en adoptionsformidlende organisation, hvis en række betingelser er opfyldt. Betingelserne fremgår af forslagets § 30a, b og c.

Advokatrådet skal til dette bemærke, at bestemmelsen i § 30e forudsætter – eller i hvert fald lægger op til – at der er mere end en organisation at vælge imellem. Det fremgår af bemærkningerne side 14, at der for øjeblikket kun er én organisation. Der er ikke noget, der tyder på, at dette er et midlertidigt forhold, eftersom årsagen til, at der kun er én organisation, er, at de to tidligere organisationer er fusionerede. I realiteten vil der således være tale om at myndighederne kræver medlemskab af én bestemt organisation. Dette finder Advokatrådet ikke er hensigtsmæssigt.

Det bemærkes ydermere, at det i bemærkningerne til § 30e (s. 42, 2. afsnit) nævnes, at det lovpligtige medlemskab er en følge af udvidelsen af lovens kapitel 5, og at der er tale om et allerede eksisterende krav. Advokatrådet skal til dette bemærke, at det ikke er korrekt, at der er et lovpligtigt medlemskab efter pt gældende ret, se også nuværende adoptionslov § 31.

I henhold til § 31 kan adoptionshjælp ydes af såvel godkendte organisationer som offentlige myndigheder. Der stilles således ikke krav om et tvunget medlemskab til - i realiteten - én organisation.

Med venlig hilsen

Lars Økjær Jørgensen

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold

Departementet

Holmens Kanal 22

1060 København K

København den 10.02.2015

J.nr. 3.6.15/amc

Høringssvar på forslag om ændring af adoptionsloven

Børnerådet ser mange gode initiativer i forslaget og vil i den forbindelse følge, hvordan praksis udmønter sig på de nævnte indsatsområder. Børnerådet ser frem til, at de strukturelle ændringer i behandlingen af og tilsynet med adoptioner vil medvirke til, at der herefter bliver en øget kvalitet i og tilfredshed med adoptionen, som den opleves af den adopterede.

Det er positivt, at det fremover efter § 25d, stk. 1 gøres obligatorisk at modtage adoptionsrådgivning før og efter gennemførelsen af en adoption. Det er afgørende, at rådgivningen tager udgangspunkt i konkrete udfordringer, herunder at møde barnet, hvor det er, så barnet føler sig set og hørt. Børnerådet er derfor tilfreds med, at der i bemærkningerne åbnes op for muligheden for, at dele af et rådgivningsforløb rettes direkte mod den adopterede.

Børnerådet mener, det er afgørende, at forældrene tilbydes et forebyggende konkret rådgivningsforløb i forhold til deres eget indbyrdes forhold, efter at barnet er kommet til familien. Det vil sige, på det tidspunkt hvor hverdagen igen har indfundet sig. Relationen mellem forældrene er en af de vigtigste faktorer for barnets tryk og udvikling.

Børnerådet tilslutter sig forslaget om at udvide anvendelsesperioden for det andet rådgivningsforløb, så det kan placeres helt op til, at den adopterede fylder 18 år. Rådgivningsforløbene kan dermed i højere grad anvendes på det tidspunkt, hvor behovet for rådgivning opstår. I den forbindelse bør det afgrænses, hvornår der gives støtte efter henholdsvis PAS-rådgivning eller efter serviceloven, så adoptivfamilien kan blive rådgivet korrekt.

Initiativet til rådgivning skal efter forslaget stadig gå gennem forældrene. Børnerådet mener, at barnet skal have selvstændig mulighed for at anmode om støtte. Barnet har en særlig indsigt i forholdene, herunder særligt i livet før adoptionen, som jo ofte kan begrunde behovet for støtte. Barnet bør derfor gives selvstændig initiativret fra 12 år. Dette vil sende signal om, at der fra statens side er et ønske om at sikre de adopteredes trivsel og udvikling. Den adopteredes retsstilling øges, når reglerne i adoptionsloven tilnærmes servicelovens og forældreansvarslovens regler.

Med venlig hilsen

Per Larsen

Formand for Børnerådet

Annette Juul Lund

Sekretariatschef

Til: Henriette Braad Olesen (hbo@sm.dk), Familieret (Familieret@sm.dk)
Fra: Børnesagens Fællesråd (bf@boernesagen.dk)
Titel: SV: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven - et nyt adoptionssystem)
Sendt: 11-02-2015 09:22:46

Børnesagens Fællesråd afgiver ikke høringssvar vedr. international adoptionsformidling.

Venlige hilsener

Inge Marie Nielsen
Sekretariatschef

Dronningensvej 4, 1.
2000 Frederiksberg
Tlf. 24626229
bf@boernesagen.dk
www.boernesagen.dk

[Mød os på Facebook](#) og følg os på <https://twitter.com/Boernesagen/>

Fra: Lovekspeditionen [mailto:publikationer@sm.dk]

Sendt: 14. januar 2015 13:04

Til: Udsendelse fra Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

Cc: Henriette Braad Olesen; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven - et nyt adoptionssystem)

MINISTERIET FOR BØRN, LIGESTILLING,
INTEGRATION OG SOCIALE FORHOLD

Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk
J.nr. 2014-9132

Dato 14. januar 2015

Til parterne på vedlagte høringsliste

-

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven
adoptionssystem)

(modernisering af adoptionsloven - et nyt

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Ministeriet for børn, ligestilling, integration
og sociale forhold
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, den 2. februar 2015

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem)

Dansk Psykolog Forening har læst det tilsendte lovforslag med stor interesse og takker for muligheden for at afgive høringssvar. Foreningen sætter yderligere pris på muligheden for at bidrage til den forudgående analyse af det danske adoptionssystem.

Nærværende høringssvar forholder sig i det følgende til udvidelsen af PAS-ordningen, godkendelsesprocessen og sammensætningen af adoptionssamrådet.

3.5.2. Rådgivning og støtte til familien

Dansk Psykolog Forening finder det positivt, at PAS-ordningen siden januar 2014 har været et permanent tilbud, der varetages af fagligt kompetente psykologer. Foreningen tilslutter sig endvidere forslaget om at gøre det obligatorisk for alle adoptivfamilier at modtage fokuseret PAS-rådgivning umiddelbart før og efter, at barnet har taget ophold i sin nye familie for på den måde at støtte op om gode adoptionsforløb til barnets bedste. Det er desuden positivt, at lovforslaget åbner muligheder for yderligere rådgivning og støtte i forbindelse med fremmedadoptioner, så adopterede børns naturlige sårbarhed over for forandringer kan håndteres bedst muligt.

Dansk Psykolog Forening mener derudover, at det er positivt, at man fra politisk side har ønsket tilrettelæggelsen af PAS-ordningen ændret, så det fremadrettet bliver muligt for adopterede børn at modtage rådgivning frem til de fylder 18 år. Foreningen ser desuden frem til at følge forsøgsprojektet med PAS-rådgivning til voksne adopterede, der på baggrund af Ankestyrelsens brugerundersøgelse synes at være en overset gruppe med behov for ekstra støtte.

3.2.2. Godkendelse som adoptant

Dansk Psykolog Forening er positiv over for de overvejelser om undersøgelses- og godkendelsesforløbet, der fremgår af det foreliggende forslag. Foreningen tilslutter sig således, at det bør være muligt at afdække ansøgers individuelle ressourcer i fase 1 frem for i fase 3 for at spare ansøgere for at gennemgå fase 1 og 2, hvis det er tvivlsomt om ansøger vil kunne godkendes som adoptant efter en individuel vurdering.

Det er imidlertid uklart, hvilke kriterier, der vil ligge til grund for udvælgelse af adoptanter, der skal gennemgå en individuel vurdering allerede i fase 1. Man kan derfor frygte, at udvælgelsen og den efterfølgende vurdering udelukkende vil bygge på konkrete, identificerbare sociale forhold, og således ikke vil

forholde sig til om, der er indikationer hos ansøger, som giver anledning til bekymring i forhold til om ansøger har tilstrækkelige forældrekompetencer, herunder hvorvidt der er tale om personligheds- og udviklingsforstyrrelser, psykiske lidelser eller kognitive og eksekutive vanskeligheder i et sådant omfang, at det kan have betydning for ansøgers forældreevne.

Hvis dette skal undgås mener Dansk Psykolog Forening, at det er afgørende, at der konsekvent inddrages psykologfaglige kompetencer, således, at individuelle vurderinger i såvel fase 1 som fase 3 baseres på *både* social- og psykologfaglige vurderinger. Samtidig bør vurderingerne foretages på baggrund af klare retningslinjer, der sikrer en faglig og ligeværdig behandling af alle ansøgere.

I tråd med forslagets hensigt foreslår Dansk Psykolog Forening, at man indfører en obligatorisk screening af alle ansøgere i form af samtale med en psykolog eller psykologisk testning som led i fase 1. Formålet hermed er netop at belyse de psykiske aspekter af ansøgers individuelle ressourcer, der kan danne grundlag for en vurdering af om det er yderst tvivlsomt, at en ansøger vil kunne godkendes som adoptant. Foreningen har tidligere fremført denne anbefaling, men er blevet mødt med et argument om, at screening vil have en stigmatiserende effekt på ansøger. Her er det imidlertid vigtigt at skelne mellem screening, der vil bestå af en samtale eller test, og den foreslåede mulighed for at foretage en psykologundersøgelse, der er en mere omfattende proces, som kun bør foretages ved indikationer på psykiske vanskeligheder. Ved at gøre screeningen obligatorisk sikrer man, at alle ansøgere uanset baggrund gennemgår samme proces, frem for at nogle bliver fravalgt på ydre og materielle karakteristika, mens andre ansøgere først langt senere i processen eller efter adoptionen er gennemført viser sig uegnet som følge af manglende psykiske ressourcer.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at det altid bør være en psykolog, der løser vurderings- og udredningsopgaver med psykologfagligt indhold. Som det er i dag eksisterer muligheden for at inddrage psykologerne i godkendelsesprocessen, men det er Dansk Psykolog Forenings erfaring, at inddragelsen af psykologfaglige kompetencer ofte sker for sent, for tilfældigt og for sjældent – og ikke nødvendigvis i de tilfælde, hvor det er mest nødvendigt. Det skal derfor understreges, at den indgribende afgørelse det er både for ansøger og barn enten at blive nægtet eller få ret til at adoptere, kræver, at de rette faglige kompetencer er tilstede igennem hele processen. Således har psykologer som den eneste faggruppe på området den nødvendige uddannelse inden for psykopatologi, udvikling, diagnostik og psykometri, der forudsættes for at kunne løse de ovennævnte opgaver korrekt.

Endelig ønsker Dansk Psykolog Forening at fremhæve, at psykologer i modsætning til andre faggrupper, der er ansat ved statsforvaltningen som børnesagkyndige er autoriserede. Dette giver ansøgere mulighed for at klage over psykologiske vurderinger og udredninger til Psykolognævnet, der er en selvstændig myndighed under Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Øget inddragelse af psykologfaglige kompetencer garanterer således både den nødvendige faglig kvalitet i det aspekt af godkendelsesprocessen, der handler om at bedømme af psykisk helbred og forældrekompetence samtidig med, at borgeren får mulighed for at klage til en uafhængig instans ud over Adoptionsnævnet, der forholder sig specifikt til, hvorvidt psykologens erklæring hviler på et tilstrækkeligt grundlag.

Adoptionssamrådet

Slutteligt vil Dansk Psykolog Forening fremhæve, at der bør sidde en psykolog i adoptionssamrådet for at sikre rådets faglige kompetence og bredde. Efter nuværende lovgivning skal rådet sammensættes af en jurist, en læge og en person med social uddannelse. Derved er de medicinske, juridiske og socialfaglige kompetencer sikret, mens det psykologfaglige aspekt i bedste fald af underrepræsenteret og i værste fald mangler. Dette er en kritisk mangel set i lyset af adoptionssamrådets ansvar for at godkende af adoptanter, herunder om der er behov for at træffe beslutningen om iværksættelse af psykiatrisk, psykologisk

eller anden specialundersøgelse. Dertil kommer vurderinger af barnets helbredsforhold i situationer, hvor barnet ikke klart er inden for ansøgerens godkendelse.

Dansk Psykolog Forening anbefaler således, at bekendtgørelse om forretningsordenen for et adoptions-samråd ændres, således at en autoriseret psykolog med omfattende erfaring med vurdering af forældre-kompetence, beskikkes til at sidde i rådet.

Dansk Psykolog Forening ser frem til at følge det fortsatte arbejde og står naturligvis til rådighed for eventuelle uddybende kommentarer i forhold til ovenstående.

Med venlig hilsen

Eva Secher Mathiasen

Formand, Dansk Psykolog Forening

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration
og Sociale Forhold
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til familieret@sm.dk og hbo@sm.dk

10. februar 2015

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2015-112-0421
Sagsbehandler
Kasper Frederiksen
Direkte 3319 3235

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven - et nyt adoptionssystem)

Ved e-mail af 14. januar 2015 har Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag (herefter "lovforslaget").

Lovforslaget giver Datatilsynet anledning til følgende bemærkninger:

1. Det følger af forslaget til en ny § 31 c, stk. 1, i adoptionsloven, at Ankestyrelsen efter anmodning til brug for tilsynet efter § 31 b med adoptionsformidlende organisationer skal have udleveret enhver oplysning om en adoptionsformidlende organisations forhold af betydning for tilsynet.

Endvidere følger det af forslaget til en ny § 31 c, stk. 2, litra c, at Ankestyrelsen til brug for tilsynet bl.a. kan pålægge en adoptionsformidlende organisation at fremsende konkrete sager om adoptionsformidlingen.

I de særlige bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 9, behandles spørgsmålet om videregivelse af personoplysninger som følge af den foreslåede § 31 c, stk. 2, litra c.

Særligt om videregivelse af helbredsoplysninger anføres det:

"Tilsynet vil i visse tilfælde omfatte helbredsoplysninger, men der vil i udgangspunktet være tale om oplysninger, som er indgået i behandlingen af matchningsforslaget, og som Ankestyrelsen derfor allerede er i besiddelse af, hvorfor der ikke vil være tale om videregivelse. I det omfang der er behov for yderligere og nyere oplysninger, vil der skulle indhentes samtykke til videresendelse af disse. Dette vil kunne ske ved, at adoptionsansøgeren i forbindelse med tilmeldingen til organisationen giver et specifikt og informeret samtykke til, at oplysningerne kan videregives til brug for tilsynet. Dette samtykke kan i forbindelse med afslutningen af adoptionssagen i organisationen udvides til at omfatte barnet. Der vil i en periode efter indførelsen af en automatiseret indhentelse af et specifikt samtykke kunne være behov for at indhente et samtykke til videregivelse af helbredsoplysninger i det omfang, tilsynet vedrører dette."

Datatilsynet skal – for at der opnås størst mulig overensstemmelse mellem lovforslagets ordlyd og persondatalovens¹ §§ 3, nr. 8, (om samtykke) og 7, stk. 2, nr. 1 – anbefale, at ordlyden i lovforslaget ændres, således at det følger, at samtykket skal være *udtrykkeligt, frivilligt, specifikt og informeret*.

Datatilsynet skal endvidere bemærke, at videregivelse af helbredsoplysninger om barnet ligeledes skal ske i overensstemmelse med persondatalovens § 7. Såfremt der som følge af lovforslaget vil kunne ske videregivelse af helbredsoplysninger om barnet på et tidspunkt, hvor videregivelsen ikke er omfattet af et gyldigt samtykke, skal tilsynet således opfordre til, at ministeriet overvejer – og i lovforslaget omtaler – hvorvidt dette vil kunne finde sted i overensstemmelse med persondataloven.²

2. Samme sted i de særlige bemærkninger til lovforslaget følger endvidere:

”En automatiseret indhentelse af samtykke, som beskrevet ovenfor, vil også skulle omfatte et samtykke til at viderebringe oplysninger om andre rent personlige forhold. Også i forhold til disse oplysninger vil der i en periode efter indførelsen af en systematisk indhentelse af samtykke kunne være tilfælde, hvor der ikke foreligger et samtykke til videregivelse. Særligt for så vidt angår en sådan overgangsperiode bemærkes det, at hensynet bag videregivelsen af andre rent private oplysninger til brug for tilsynet er at gøre det muligt at føre et tæt tilsyn med adoptionsområdet for herved at sikre juridisk korrekte og etisk forsvarlige adoptioner af hensyn til de involverede børn aktuelt og fremadrettet. I det omfang bestemmelsen i den foreslåede § 31 c, stk. 2, litra c, dermed giver en registreret en dårligere retsstilling end efter persondataloven, er dette således tilsigtet af hensyn til adoptivbørnenes retssikkerhed. Det vil således være muligt for organisationen at videregive oplysningen uden at indhente et samtykke hertil.”

Datatilsynet forstår umiddelbart ovennævnte afsnit således, at det omhandler videregivelse af oplysninger om andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte, jf. persondatalovens § 8, stk. 5. Tilsynet skal dog opfordre til, at det præciseres, hvilke oplysningstyper, der er tale om. Samtidig skal tilsynet opfordre til, at betegnelsen *andre rent personlige forhold* i givet fald ændres til *andre rent private forhold*, hvis det er korrekt forstået, at det er sådanne oplysninger, der tænkes på.

I forhold til spørgsmålet om fravigelse af persondataloven skal Datatilsynet generelt bemærke, at en adgang til at videregive oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af persondataloven, kun bør tilvejebringes, hvis vægtige samfundsmæssige hensyn taler derfor. Også af denne grund skal tilsynet opfordre til, at det præciseres, hvilke oplysningstyper der er tale om.

Datatilsynet finder i øvrigt, at det må bero på en politisk vurdering, om de samfundsmæssige hensyn, som forslaget tilsigter at varetage, har en sådan

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

² Se side 123 i Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer, 2. udgave, af Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, vedrørende samtykke til behandling af oplysninger om mindreårige

karakter. De angivne formål med videregivelsen af oplysninger er dog efter tilsynets umiddelbare opfattelse anerkendelsesværdige og saglige.

3. Datatilsynet skal herudover bemærke, at ikke kun videregivelse af oplysninger om helbredsmæssige forhold og andre rent private forhold end de i § 7, stk. 1, nævnte – men også videregivelse af andre oplysningstyper – skal have hjemmel i behandlingsreglerne i persondatalovens kapitel 4.

Behandlingsreglerne skal endvidere iagttages, uanset om der er tale om videregivelse af personoplysninger i forbindelse med det i lovforslaget omtalte tilsyn eller andre videregivelser, som følger af lovforslaget, herunder videregivelser i forbindelse med flytning af beslutningskompetence.

Datatilsynet skal derfor anbefale, at Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold forholder sig hertil i lovforslagets bemærkninger.

4. Endelig skal Datatilsynet henlede opmærksomheden på reglerne i persondatalovens kapitel 12 om anmeldelsespligt til tilsynet for visse behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning.

Det bør således i den forbindelse overvejes om lovændringen giver anledning til anmeldelse af en ny behandling af personoplysninger eller ændringer i de relevante myndigheders i eksisterende anmeldelser til Datatilsynet.

Datatilsynet bemærker desuden, at private dataansvarlige, herunder adoptionsformidlende organisationer, skal iagttage reglerne om i persondatalovens kapitel 13, hvorefter der som udgangspunkt er anmeldelsespligt til tilsynet, såfremt der behandles følsomme oplysninger omfattet af lovens §§ 7 og 8.

Hvis ovennævnte måtte give anledning til spørgsmål, er Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold velkommen til at kontakte fuldmægtig Kasper Frederiksen på telefonnummer 33 19 32 35.

Kopi af dette brev er dags dato sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Jesper Husmer Vang
Specialkonsulent

Fra: [Simone Hagedorn](#)
Til: ["familieret@sm.dk"](mailto:familieret@sm.dk); ["hbo@sm.dk"](mailto:hbo@sm.dk)
Cc: [Cecilie Føns Stelmer](#)
Emne: erhvervsstyrelsens hørings svar vedr. Ændring af adoptionsloven (modernisering af loven - et nyt adoptionssystem)
Dato: 26. januar 2015 11:36:14
Vedhæftede filer: [Signaturbevis.txt](#)

Kære Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold og Henriette Braad Olesen,

Erhvervsstyrelsen har på Høringsportalen erfaret, at Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har sendt udkast til Ændring af adoptionsloven i høring.

Høringen vurderes at være erhvervsrelevant men giver ikke Erhvervsstyrelsen (herunder TER) anledning til bemærkninger

Med venlig hilsen

Simone Hagedorn
Stud.jur., Team Jura

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Telefon nr: +45 3529 1000
www.erst.dk

Direkte tlf: +45 35291611
Email: simhag@erst.dk

*Erhvervsstyrelsen blev etableret den 1. januar 2012.
Vores opgaver blev tidligere varetaget af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Erhvervs- og Byggestyrelsen og IT- og Telestyrelsen.
Vi er en del af Erhvervs- og Vækstministeriet.*

Birkerød den 11. februar 2015

Danish International Adoptions, DIAs, høringssvar til udkast til lov om ændring af adoptionsloven

Det bemærkes indledningsvist, at AC Børnehjælp og DanAdopt den 29. januar 2015 er sammenlagt og akkrediteret til at formidle adoptioner under navnet Danish International Adoption – DIA.

Generelle bemærkninger

Danish International Adoption anerkender og billiger, den udvikling der de seneste år har været på PAS og adoptionsområdet som helhed. Vi billiger og støtter endvidere op om det fokus, der fra politisk side og på myndighedsniveau er anlagt på at udvikle og forny adoptionssystemet. Med udgangspunkt i den centralt iværksatte helhedsanalyse samt påtænkte lovgivning fremadrettet, takker vi hermed for, at få lov til, at bidrage med synspunkter, vinkler og perspektiver, der forhåbentligt vil kunne være med til at kvalificere den videre proces.

Det er DIA's ambition, at bidrage til at Danmark internationalt set er et land, der vil ligge helt fremme i forhold til at understøtte de parter, der er involveret i adoption både **før, under og efter**. Dette har utvivlsomt betydning for adoption fremover, idet flere og flere afgiverlande helt relevant og i stigende grad ser på modtagerlandenes evne og kapacitet til også på sigt, at kunne modtage et barn gennem international adoption.

Vi har i det følgende valgt, at forholde os til de nedenfor nævnte hovedelementer i det kommende lovforslag og håber, at det vil kunne bidrage konstruktivt til den videre proces.

Konkrete bemærkninger til enkelte/dele af hovedelementerne i lovforslaget

1. Begrænsning af adgangen til at yde hjælpearbejde

DIA har konstateret, at der med forslaget om, at det ikke længere skal være muligt at yde humanitært hjælpearbejde, samtidig er bibeholdt muligheden for, at der kan ydes donationer og hjælpearbejde i de lande vi samarbejder med i overensstemmelse med Haagerkonventionens subsidaritetsprincip, hvorefter børn først og fremmest skal hjælpes i den familie og i det land, hvor de bor.

DIA ønsker overordnet set, at medvirke til at sikre den bedste opvækst for børn, der ikke har mulighed for at vokse op i en familie i deres eget land eller kommer fra socialt trængte kår. Dette gør vi gennem formidlingsarbejdet, men også gennem økonomisk bistand eller når vi på anden måde medvirker til

gennemførelse af alternative løsninger for børn, f.eks. via aktivitet i form af internationale udviklings- og hjælpeprojekter i den udstrækning det er foreneligt med institutionens adoptionsvirksomhed.

Det fremgår af lovforslaget, at det fremadrettet vil være muligt, at bidrage til mindre projekter med tilknytning til adoptionshjælpsvirksomheden eller anden bistand, der naturligt forudsættes at være en del af samarbejdet med de enkelte lande med henblik på at yde hjælp til de børn, for hvem international adoption ikke er den rigtige eller en mulig løsning.

I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet ønsker DIA fortsat at tage et medansvar for udviklingen af børnevelfærden i de lande, hvorfra vi adopterer – dette kan både ske gennem donationer til enkelte børnehjem og projekter, men i høj grad også gennem deltagelse i og udviklingen af projekter med forskellige formål, fra generelle forbedringer af børnenes vilkår, uddannelse af det personale, der arbejder på børnehjem, til understøttelse af opbygningen af systemer i landet, f.eks. til at eftersøge sin biologiske familie m.m.

Det er derfor væsentligt, at den støtte og bistand, der kan ydes ikke afgrænser sig til at være relateret til selve adoptionshjælpsarbejdet, men at muligheden for fortsat at videreformidle donationer til bestemte modtagere eller bestemte projekter i de lande, som Danmark samarbejder med, fra individuelle givere, bevares. Denne form for videreformidling af støtte, der kommer fra adoptanterne, deres familiemedlemmer, venner, kollegaer eller arbejdsplads har efter DIAs opfattelse en nær tilknytning til adoption, idet det er adoptanternes mulighed for at støtte det land, hvorfra de har adopteret, samtidig med, at hjælpen er med til at understøtte efterlevelsen af subsidiaritetsprincippet. Med disse midler er det således i endnu højere grad muligt, at støtte børn og deres familier i afgiverlandene - både individuelt, men også gennem nærmere definerede projekter, f.eks. træning og opkvalificering af det plejepersonale, der arbejder på de lokale børnehjem, projekter der tager sigte mod forebyggende sociale indsatser, eller mod at genforene familier.

Med den nuværende begrænsning og den samtidige ekstra kontrol gennem Ankestyrelsen, der fremadrettet skal godkende projektorienteret hjælpearbejde med tilknytning til adoption er det DIAs opfattelse, at det herigennem kan sikres, at også videreformidling af donationer, lever op til myndighedernes krav om, at hjælpearbejde på det ene side skal være relateret til adoption, mens det på den anden side ikke må være egnet til at påvirke omfanget af formidlingen.

2. Ankestyrelsen skal fremover godkende alle matchningsforslag

Den foreslåede ordning, hvorefter Ankestyrelsen fremadrettet skal godkende alle matchningsforslag, foretage en kontrol af dokumentationen for frigivelsen af barnet til international adoption, samt udstede Artikel 17 c erklæring om, at adoptionsprocessen kan fortsætte, er efter DIAs opfattelse forbundet med en række uklarheder.

Godkendelse af matchningsforslag

Med placeringen af kompetencen i Ankestyrelsen minder ordningen om den ordning, der eksisterede før 1. maj 2000, hvor alle matchningsforslag blev godkendt af adoptionssamrådet. Der er dog også en række væsentlige forskelle, herunder

- a. Den faglige sammensætning af medarbejdere i henholdsvis Ankestyrelsen og adoptionssamrådet.
- b. Præsentation af barnet samt vejledning af de kommende adoptanter i den forbindelse
- c. I hvilket regi foretages den lægefaglige vurdering af barnets papirer
- d. Ansøgernes mulighed for at klage over Ankestyrelsens behandling af matchningsforslag

AD a.

Der stilles i adoptionsloven krav om den faglige sammensætning af adoptionssamrådet, der skal bestå af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge, jf. lovens § 25 a, stk. 3. Det fremgår ikke af lovforslaget om der fremadrettet også vil blive stillet lignende krav til den faglige sammensætning i Ankestyrelsen, der er en juridisk myndighed. Den faglige sammensætning har efter DIAs opfattelse betydning, både i forhold til vurderingen af om barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, men også i forhold til præsentation af barnet og vejledningen af ansøgerne i den forbindelse, jf. også lige nedenfor.

AD b.

Det fremgår ikke, hvad ændringen betyder i forhold til præsentationen af barnet for de kommende adoptanter samt vejledningen af adoptanterne i den forbindelse, herunder om det fremadrettet skal være Ankestyrelsen, der skal varetage disse opgaver. DIA gør i den forbindelse opmærksom på, at såfremt det er tiltænkt, at DIA fortsat skal varetage kontakten til adoptanterne i denne meget vigtige og for familierne følsomme fase af adoptionsforløbet, vil muligheden for at varetage vejledningen af forældrene blive forringet, da det vil være vanskeligt for organisationens rådgivere, at redegøre for Ankestyrelsens vurdering/bedømmelse af om barnet falder inden for ansøgernes godkendelse. Dette skal også ses i lyset af, at godkendelsesrammen samtidig ændres således, at begreberne almen og udvidet godkendelse afskaffes og erstattes af én godkendelse til adoption, som rummer mere end en almen godkendelse i dag.

AD c.

Det fremgår ikke klart om det med placeringen af kompetencen til at godkende alle matchningsforslag i Ankestyrelsen ikke længere er forudsat at organisationen skal råde over sagkyndig pædiatrisk bistand til brug for vurdering af oplysninger om de børn, der bringes i forslag, og om denne del af opgaven også flyttes til Ankestyrelsen.

Ad d.

Hvis ansøgerne er uenig med den formidlende organisation omkring vurderingen af et barn i forslag, har ansøgeren mulighed for at klage over organisationen til Adoptionsnævnet. Da kompetencen til at godkende matchningsforslaget tidligere var placeret hos adoptionssamrådene, havde ansøgerne også mulighed for at indbringe samrådets afgørelse for Adoptionsnævnet. Det fremgår ikke af lovforslaget om ansøgerne bevarer en klagemulighed, og i så fald hvortil.

Kontrol af dokumentation af for frigivelsen af barnet

Det fremgår af lovforslaget, at Ankestyrelsens godkendelse af matchningsforslaget fremover både skal rumme en vurdering af barnets helbredsforhold og en kontrol af dokumentation for frigivelse af barnet til international adoption. Ændringen sker for at øge sikkerheden for barnet i processen samt øge statens kontrol med området.

DIA anerkender, at vi som modtagerland har et medansvar for at sikre, at adoptioner altid gennemføres på et juridisk forsvarligt grundlag uagtet, at ansvaret for og kompetencen til at sikre den legale frigivelse ligger hos afgiverlandets myndigheder i overensstemmelse med Haagerkonventionens grundlæggende principper for samarbejdet.

En sådan ekstra kontrol fra de danske myndigheders side, bør efter DIAs opfattelse foretages med respektfuld anerkendelse af denne grundlæggende arbejdsdeling mellem afgiverland og modtagerland og således, at den danske myndighedskontrol ikke foregriber den efterfølgende legale prøvelse og gennemførelse af adoptionen i afgiverlandet. I flere af de lande vi samarbejder med, sker selve den legale frigivelse gennem en domstolsproces, der først påbegyndes efter at de respektive landes myndigheder har udstedt artikel 17 c erklæringen om, at adoptionsprocessen kan fortsætte. Ved enhver overvejelse om at stoppe adoptionsprocessen, er det således vigtigt, at myndighederne holder sig for øje, at den legale proces i afgiverlandet ikke er tilendebragt, og afgiverlandet har dermed ikke haft mulighed for at tage stilling hertil, herunder afklare eventuelle uoverensstemmelser eller indhente yderligere oplysninger m.v. Afvisning af at give samtykke til at adoptionen kan fortsætte på et grundlag, der endnu ikke har været efterprøvet i afgiverlandet, kan potentielt skade samarbejdet i afgiverlandet.

3. Tilsynet med adoptionsformidlingen samles hos Ankestyrelsen

Det fremgår af lovforslaget, at Ankestyrelsen fremadrettet skal foretage en systematisk gennemgang af alle sager, hvilket bl.a. sker i forbindelse med Ankestyrelsens godkendelse af matchningsforslaget. Dette sker for at sikre Ankestyrelsen løbende indsigt i helt centrale dokumenter vedrørende adoptionsprocessen, og at Ankestyrelsen til enhver tid har det bedst mulige indblik i relevante oplysninger til brug for tilsynet. Sidstnævnte indebærer også, at de sager, der behandles i adoptionssamrådet (godkendelse af matchningsforslag m.v., når barnet falder uden for ansøgernes godkendelse til adoption), ligeledes skal sendes til Ankestyrelsen efter at adoptionssamrådet har afsluttet behandlingen af sagen med henblik på, at oplysningerne i den konkrete sag snarest muligt kan indgå i Ankestyrelsens øvrige behandling af sager fra det konkrete land.

Denne løbende og systematiserede gennemgang og kontrol af hver enkelt sag, medfører efter DIAs opfattelse nogle uklarheder i forhold til indholdet af Ankestyrelsens generelle tilsyn, herunder indholdet af de generelle tilsynsgennemgange m.v.. Potentielt set rummer konstruktionen mulighed for, at Ankestyrelsen i sit generelle tilsyn kan komme til at føre tilsyn med egen kontrol, og konstruktionen må forudsætte en meget klar afgrænsning af, hvad det generelle tilsyn kan omfatte.

Afslutningsvis bemærkes, at det i forbindelse med de danske myndigheders løbende tilsynsarbejde må antages, at den primære opgave ligger i at holde sig opdateret i forhold til om det enkelte afgiverlands myndighedsstrukturer og legale rammer har en sådan karakter - både formelt og reelt - at vi fra dansk side kan være betrygget i at formidlingssamarbejdet foregår på et etisk og juridisk forsvarligt grundlag i overensstemmelse med principperne i Haagerkonventionen. DIA støtter enhver skærpelse af de danske myndigheders tilsyn i denne henseende.

4. Skabelse af tydelig hjemmel til at sikre information til brug for tilsynet

DIA anerkender, at der med det nye adoptionssystem, er et ønske om øget kontrol og tilsyn med formidlingsarbejdet fra myndighedernes side. Omfanget af kontrol og tilsyn, herunder den omfattende

adgang for Ankestyrelsen til at kræve afrapporteringer, redegørelser, oplysninger m.v. om formidlingsarbejdet og vores samarbejdspartnere, vil medføre, at en væsentlig større andel af DIAs ressourcer fremadrettet vil skulle anvendes på denne del af arbejdet.

I forhold til de økonomiske konsekvenser af lovforslaget fremgår det, at Ankestyrelsen til brug for dækning af de merudgifter, der er forbundet med det skærpede tilsyn, øgede ressourcer til brug for arbejdet med godkendelse af alle matchningsforslag, et tættere samarbejdet med myndighederne i udlandet samt udarbejdelse af årsberetning får tilført 4,7 mio. kr. i 2015 og 5,2 mio. årligt fra 2016 frem, mens den adoptionsformidlende organisation (er) tilføres 2 mio. kr. årligt i driftsstøtte, når ses bort fra de udgifter og tilskud, der er forbundet med sammenlægningen af de to tidligere organisationer.

Uanset sammenlægningen, vil DIA, efter tilpasningen af organisationen, være en relativ lille organisation med et relativt lille antal medarbejdere, der, udover at skulle kunne leve op til de skærpede krav og det skærpede tilsyn såvel med sagsbehandling som økonomi, fortsat skal varetage den del af formidlingsarbejdet, herunder kontakten med adoptanterne og udlandet, der også varetages i dag. Som normeringen er i dag, råder DIA over hvad der svarer til 1½ fuldtidsmedarbejder, der håndterer myndighedshenvendelser, afrapporteringer, indhentelse af yderligere oplysninger m.v. Det er samtidig forudsat, at DIA også vil intensivere samarbejdet og dialogen med sine samarbejdspartnere i udlandet, hvilket bl.a. vil føre til væsentlig øgede udgifter til rejser, både økonomisk men også ressourcemæssigt.

DIA kan derfor være bekymret for, at fordelingen af opgaver og ressourcer rummer mulighed for, at antallet af ansatte i Ankestyrelsen, der skal føre tilsyn er væsentligt større end antallet af ansatte i organisationen, der skal tilvejebringe grundlaget for tilsynet, herunder afrapporteringer, fremskaffelse af dokumentation, udarbejdelse af redegørelser m.v. Det kan i værste fald føre til, at DIA ikke har mulighed for at levere de ønskede oplysninger inden for de ønskede tidsrammer, eller at DIA, for at kunne "følge" med tilsynet, ikke har de ønskede og nødvendige ressourcer til at fokusere på sin kerneopgave.

Indberetningsforpligtelse

DIA har noteret sig, at Ankestyrelsen fremadrettet skal underrettes om alle ændringer i relation til adoption fra de lande, som organisationen samarbejder med, medmindre ændringerne er uvæsentlige. Med ordningen skal det være Ankestyrelsen, der foretager en vurdering af, hvornår en oplysning er væsentlig. Det er ikke helt klart for DIA, hvad grundlaget for denne vurdering skal være, og vi imødeser en nærmere afklaring heraf.

Krav om periodiske redegørelser

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvad der forstås ved periodiserede redegørelser om formidlingssituationen og om organisationens samarbejdspartnere i et afgiverland. Det er DIAs opfattelse, at årlige afrapporteringer som udgangspunkt vil være tilstrækkelige. DIA anerkender også, at det efter en konkret vurdering, kan anses for at være nødvendigt, at der aflægges halvårslige eller kvartalsvise afrapporteringer, f.eks. i forhold til formidlingen fra lande, hvor det anses for nødvendigt, f.eks. fordi nye krav og procedurer er under implementering, eller hvis der eksisterer usikkerhed omkring disse. DIA bemærker dog, at omfanget og indholdet også bør fastlægges under hensynstagen til de øvrige måder, hvorpå der fra myndighedsniveau systematisk indhentes viden og oplysninger, således at der ikke unødigt anvendes ressourcer på afrapporteringer.

5. Krav om uanmeldte besøg hos en adoptionsformidlende organisation

DIA bemærker, at myndighederne ved gennemførelse af uanmeldte besøg må være indstillet på, at der ikke nødvendigvis vil være det personale til stede, der er relevant for myndighedens besøg.

Det fremgår endvidere, af lovforslaget, at myndighederne skal gennemføre tilsynsbesøg hos organisationen i udlandet, dvs. hos de personer, som arbejder for organisationen i afgiverlandene og ikke hos de udenlandske samarbejdsparter. Det er uklart for DIA, hvad der menes hermed, herunder om et sådant tilsynsbesøg også skal ske uanmeldt og på hvilket grundlag.

6. Tydeliggørelse af de reaktionsmuligheder, der er knyttet til tilsynet

DIA har noteret sig, at det fremgår at der vil blive fastsat en bemyndigelsesbestemmelse, der bl.a. vil blive brugt til at fastsætte nærmere regler om Ankestyrelsens varetagelse af tilsynsopgaven, og de reaktionsmuligheder, der knytter sig hertil.

7. Obligatorisk PAS før, og efter at et barn tager ophold hos en adoptant

DIA anderkender og billiger den udvikling, der de seneste år har været på PAS området og som helhedsanalysen samt lovgivning fremadrettet er med til at udvikle og cementere. Det betyder, at Danmark internationalt set er et land, der vil ligge langt fremme i forhold til at understøtte de parter, der er involveret i adoption både **før, under** og **efter**. Dette har utvivlsomt betydning for adoption fremover, idet flere og flere afgiverlande i stigende grad ser på modtagerlandenes evne og kapacitet til at modtage et barn gennem adoption.

Vi er dog også optaget af fordelingen af de enkelte opgaver inden for PAS, som vort høringssvar under dette punkt ligeledes er udtryk for.

En ikke uvæsentlig del af PAS opgaver varetages i dag i de formidlende organisationers regi, herunder rådgivningen af forældre under adoptionsprocessen. Denne rådgivning retter sig især mod de kommende forældres tilgang til den konkrete hjemtagelse af barnet. Men også tiden umiddelbart efter hjemtagelse.

Efter hjemtagelsen er PAS opgaven især rettet mod adoptanterne i form af fremsendelse af opfølgingsrapporter på barnet til afgiverlandet. Hertil kommer, at der under det samlede forløb fra godkendelse som adoptant til hjemtagelsen af barnet, stilles vejledning og støtte til rådighed for de kommende adoptanter. Samtidig er der en væsentlig del af PAS og rådgivningsarbejdet, der retter sig mod ønsker om genforening i forhold til biologisk slægt, rådgivning vedr. rejser til oprindelsesland mv.

Det er derfor set fra DIA's perspektiv væsentligt at fremhæve vigtigheden af, at det samledes PAS arbejde, men i særlig grad rådgivnings arbejdet inden adoptionen koordineres med Ankestyrelsen, således at adopterede og deres forældre modtager et tilbud, som er koordineret.

Vi mener endvidere, at det kunne overvejes om enkelte dele af PAS tilbuddet rent faktisk med fordel kunne ligge ved den formidlende organisation. Dette ses der eksempler på i andre lande, herunder Sverige, samt en række sydeuropæiske lande, hvor en række aktiviteter inden for PAS området varetages af de formidlende organisationer.

Vi anerkender fuldt ud, en række opgaver, herunder de adoptionsforberedende kurser er fint placeret ved den centrale myndighed.

Vore overvejelser går dog især på, at samle forberedelsen (pre adoption service) ved den formidlende enhed, idet der allerede er en kontakt til de kommende adoptivforældre og denne derfor kunne være en del af en naturlig forberedelsesproces, og samtidig give forældrene "en dør" at gå ind af inden adoptionen. Vi oplever, at mange forældre forholder sig til de mange instanser de er i berøring med i adoptionsprocessen. DIA mener, at der her kunne være mulighed for en forenkling, men også en kvalitativ styrkelse i forhold til rådgivningsindsatsen inden adoptionen.

Vi mener endvidere, at PAS i de kommende år også skal kunne rumme en række specialtilbud. Herunder bl.a. rådgivning og mediering i forbindelse med andre adoptionsformer, der vinder frem, herunder forskellige grader af åbne adoptioner.

Det vil ligeledes i dette perspektiv være væsentlig at overveje, om rådgivningsindsatsen også her med fordel kunne ligge ved den adoptionsformidlende enhed. Til grund for denne overvejelse lægges den formidlende organisations konkrete viden om afgiverlandene samt, at der er løbende kontakt til netværk og lokale ressourcer i afgiverlandene (lokal kontor) samt rådgivningsmæssig viden, der ville kunne udnyttes.

Ligeledes vil indsatser af forebyggende karakter, som fx sommer camps for adopterede mv. også kunne ligge ved den formidlende enhed. Men naturligvis også ved andre enheder på området, herunder Adoption og Samfund eller andre relevante enheder, der kunne rumme dette formål.

Generelt mener vi at det bør overvejes, hvordan der sikres en fortsat professionel rådgivningsstøtte til adoptivfamilier – adopterede, men også biologiske forældre, som ligger inden for lovgivningen. Dette gør sig særligt gældende i forhold til at skaffe oplysninger fra en adoptionssag, men også og især fremskaffelse af oplysninger om det børnehjem, barnet kommer fra samt indhentelse af andre oplysninger om barnets baggrund og oprindelsesland mv. Dette "fact finding" arbejde samt efterfølgende rådgivningsarbejde, kræver specialiseret viden og er ressourcekrævende.

Det bør derfor overvejes om PAS ordningen, herunder dele af pre-adoptions indsatsen såvel som dele af post-adoptions indsatsen med fordel for adoptanterne og den adopterede kunne placeres ved de eller den formidlende organisation(er) og dermed være underlagt Ankestyrelsens tilsyn. Dette er som nævnt for at sikre en mere enkel, men også kvalitativ funderet støtte til de involverede parter i en adoption, altså en støtte gældende for alle parter i adoptionstrekanten.

Med venlig hilsen

Lars Ellegaard

Formand for bestyrelsen

Robert Jonassen

Direktør

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til familieret@sm.dk og hbo@sm.dk

Vedrørende svar på høring over udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem)

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har den 14. januar 2015 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem). Høringssvaret skal være ministeriet i hænde senest den 11. februar 2015, inden kl. 12.00.

Det har desværre ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager endvidere forbehold for de økonomiske konsekvenser i henhold til DUT princippet.

Med forslaget foreslås det, at det skal være muligt at rette rådgivningen eller dele af et rådgivningsforløb direkte mod den adopterede, da det i takt med, at barnet bliver ældre, i stigende grad kan være relevant at være opmærksom på, om rådgivningen i stedet skal have fokus på barnet eller den unge. I den forbindelse pointeres det dog samtidig i de almindelige bemærkninger s. 34, at initiativet til at bede om rådgivning dog fortsat skal gå gennem forældrene, da det er forældremyndighedsindehaverne, der varetager omsorgen for barnet eller den unge.

KL vil anbefale, med udgangspunkt i den tidlige indsats og med hensyn til barnet og den unges tarv, at den adopterede selv får mulighed for at bede om rådgivning, uden at dette skal ske igennem forældrene. Der kan være tilfælde, hvor forældrene ikke vil bede om rådgivning, da de ikke har samme oplevelse af situationen som barnet eller den unge, men hvor det alligevel kan være en udfordring, der bør hjælpes på vej. Det er KL's opfattelse, at

Den 10. februar 2015

Sags ID: SAG-2015-00544
Dok.ID: 1974592

JBS@kl.dk
Direkte 3370 3276
Mobil 2252 1099

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1/2

det er bedre at rede trådene ud i adoptionsfamilien, inden udfordringerne bliver så store, at der bliver behov for at aktivere det sociale system.

KL har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jessie Brender Olesen', written over the printed name.

Jessie Brender Olesen

Korea Klubben
c/o Nanna Falk
Jesper Brochmands Gade 6, 4.
tv.
DK-2200 Copenhagen N
Denmark
M : +45 25 78 99 93
E: nf@koreaklubben.dk

www.koreaklubben.dk

Høringssvar til forslag til lov om ændring af adoptionsloven (modernisering af adoptionsloven – et nyt adoptionssystem)

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, februar 2015

Korea Klubben har fulgt arbejdet med helhedsanalysen med stor interesse og bidraget med skriftlige bidrag og deltaget til dialogmøder, når muligheden har budt sig. Det er en positiv udvikling, at vi som voksne adopterede og repræsentant for den største gruppe internationalt adopterede – og ligeledes som en af de ældste og største foreninger af sin slags – er blevet inddraget i processen.

Det var dog med dyb beklagelse, vi måtte konstatere, at "Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem – adoptivfamiliernes forhold" blev offentliggjort d. 29. september 2014 uden at blive sendt i høring. Allerede d. 2. oktober blev der indgået en politisk aftale om "et nyt adoptionssystem".

Netop anden del af analysen kunne vi som forening have ønsket os at bidrage med vores bemærkninger til. Korea Klubben blev grundlagt for 25 år siden og har et stort erfaringsgrundlag og en bred kontaktflade til såvel adopterede og adoptivfamilier, men også til voksne adopteredes egne familier og ikke mindst til en større og større gruppe af biologisk familie.

Dengang Korea påbegyndte international bortadoption af børn, var der formentlig ingen, der drømte om, at de adopterede ville vende tilbage. I dag estimeres det, at mellem 3.000-4.000 koreanske adopterede tager tilbage hvert år for at besøge landet, deltage på sponsorerede programmer, summer schools, søge biologisk familie, studere, arbejde, lære sproget, bosætte sig mere permanent etc.

Det ser desværre også ud til, at aftalen om et nyt adoptionssystem og udkastet til forslag til lov om ændring af adoptionsloven primært har fokus på de strukturelle rammer og tilsynet, altså den første del af analysen ("Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem – de strukturelle rammer og tilsynet").

Det kan være et skridt i den rigtige retning med den tilpassede organisering af adoptionsformidlingen og et skærpet tilsyn fra myndighedernes side. Dette behov ser vi aktualiseret gennem "det ændrede formidlingsbillede" og de kritiske sager om adoption og adoptionssystemet, der har været rejst i medierne de seneste år.

I kontrast hertil kan det bemærkes, at Korea Klubben i 15 år har været fortalere for nødvendigheden af PAS, øget forskning og mere systematisk vidensindsamling. Vi præsenterede vores første forslag til PAS i Danmark i 2000.

Ifølge aftalen har voksne adopterede samme adgang til støtte og rådgivning, som resten af befolkningen. Der tages altså ikke hensyn til, at adopterede er i en fundamental anderledes livssituation end ikke-adopterede.

Som vi tidligere har påpeget i høringssvar og til dialogmøder, er adoption en livslang proces, som har betydning i alle livets faser. Vi mener bestemt ikke, at PAS kan afgrænses til "støtte til adoptivfamilien". Det er dog positivt, at det eksisterende PAS-tilbud fremadrettet kan tilrettelægges, så det gælder til den adopterede fylder 18 år.

Vi ser frem til, at der som et led i aftalen vil blive iværksat et forsøgsprojekt med adoptionsrådgivning til voksne adopterede, men vi mener, at disse initiativer slet ikke er tilstrækkelige. Der er i høj grad brug for PAS for de voksne adopterede og som mere og andet end rådgivning eller terapi. Efter vores opfattelse er et helt centralt mål også at styrke den adopteredes etniske og kulturelle baggrund.

Det fremgår da også, at aftalen bygger på en enighed om vigtigheden af at have kendskab til egen historie og oprindelse. Spørgsmålet om muligheden for åbne adoptioner omtales kun ganske kort, og løsningen er at iværksætte forskning, der belyser åbenheds betydning for den adopteredes trivsel og livskvalitet.

Det er vores overbevisning, at en højere grad af åbenhed vil gavne adoptionsforløbene generelt. Vi mener, at det lukkede adoptionssystem ikke længere er tidssvarende. Åbenhed fra starten i adoptionsprocessen vil åbne op for en større rummelighed i forhold til barnets oprindelse og skabe mere kontinuitet i den adopteredes liv.

Men der er lang vej igen. I dag oplever mange af de voksne adopterede, der rejser tilbage til deres oprindelsesland, at de enten ikke kan få adgang til deres adoptionspapirer eller at de indeholder forkerte eller falske oplysninger. Og pludselig skal man som voksen forholde sig til en helt ny livshistorie eller kæmpe for overhovedet at få helt basale oplysninger om sig selv.

Korea Klubben mener, det er af afgørende betydning, at voksne adopteredes perspektiver fortsat høres, og at vores væsentlige erfaringsbaserede viden i højere grad inddrages i det videre arbejde, fx med forsøgsprojekt om adoptionsrådgivning til voksne adopterede eller forskning om åbenheds betydning for den adopteredes trivsel og livskvalitet.

Det ville være ønskeligt, hvis situationer som til dialogmødet d. 15. september kunne undgås, hvor Ankestyrelsens analyse af brugernes oplevelse af adoptionssystemet blev præsenteret og mødt med massiv kritik af deltagerne. Det er vores opfattelse, at det vil gavne alle parter i adoptionssystemet at gøre brug af den omfattende viden, som Korea Klubben og andre uafhængige foreninger eller netværk for adopterede har indsamlet gennem tiderne.

HØRINGSSVAR FRA TÆNKETANKEN ADOPTION I FORBINDELSE MED UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF ADOPTIONSLOVEN

Tænk tanken Adoption har tidligere afgivet såvel kollektive som individuelle svar til det arbejde, der nu står til blive udmøntet i en revision af den gældende adoptionslov. Tænk tanken har dermed allerede kommenteret grundlaget for revisionen, som der gøres rede for i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Der henvises derfor til disse svar.¹

Det er Tænk tankens klare opfattelse, at lovforslaget ikke indebærer “en nytænkning af systemet”, som det anføres i de almindelige bemærkninger (s. 5). Nytænkning vil som minimum kræve to ting:

For det første at myndigheder og politikere indser betydningen af, hvordan det transnational adoptionssystem siden dets institutionalisering i 1965 har involveret ulovlige metoder, fabrikerede identiteter, ukorrekte helbredsattester og afgivelse af børn uden de oprindelige forældres vidende eller samtykke. Hvis man vil nytænke adoptionsområdet er det afgørende, at disse tilfælde ikke forstås som enkeltstående begivenheder, men anerkendes som et definerende mønster i transnational adoptionspraksis. Den strukturelle uretfærdighed bliver videreført, når man fra officiel side ikke anerkender uregelmæssighedernes systematik og de interesser, som har draget fordel heraf.

For det andet at myndigheder og politikere indser, at de politiske prioriteringer, som understøtter transnational adoption, bør diskuteres mere principielt. En defensiv indstilling til nødvendigheden af at diskutere hvorvidt og på hvilket grundlag transnational adoption udgør en hensigtsmæssig intervention får blandt andet den effekt, at muligheden for at udtænke og udvikle alternativer til adoption formindskes, hvis ikke udelukkes.

Opsummerende er det Tænk tankens vurdering, at de foreslåede ændringer i adoptionsloven – og det politiske forløb som er gået forud – er lagt an på at optimere og videreføre et adoptionssystem, som (fremtids)sikrer danske borgeres fortsatte adgang til at adoptere børn. I de senere år har adopterede og oprindelige familier dog i stigende grad fremsat politiske krav og vidnesbyrd, som peger i andre retninger. Lovforslaget imødekommer ikke disse krav.

Tænk tanken opfordrer til nytænkning, som anlægger anderledes kritiske perspektiver på transnational adoption, og at adopterede og oprindelige forældre i modsætning til nu gøres til centrale aktører i denne proces.

Maj Eun Herløw, Sharmila Holmstrøm Juhlin, Jacob Ki Nielsen & Lene Myong

---

ⁱ Der henvises til Kommentar til Ankestyrelsens Delundersøgelse 2 (3. november 2014) af Jacob Ki Nielsen; Brugerundersøgelse af adopterede og adoptanter – et retvisende billede? (3. november 2014) af Maj Eun Herløw; ”Lyt og hersk”. Kommentar i *Information* af Lene Myong (9. oktober 2014); Høringssvar i forbindelse med ’Helhedsanalyse af det danske adoptionsystem – de strukturelle rammer og tilsynet’ (3. august 2014) af Jacob Ki Nielsen, Sharmila Holmstrøm Juhlin, May Britt Skjold, Lene Myong; Individuelt høringssvar i forbindelse med ’Helhedsanalyse af det danske adoptionssystem – de strukturelle rammer og tilsynet’ (3. august 2014) af May Britt Skjold; Notat til dialogmøde (22. oktober 2013) af Sharmila Holmstrøm Juhlin, Maj Eun Herløw, Jacob Ki Nielsen, Lene Myong; Tillæg til notat til dialogmøde (22. oktober 2013) af Jacob Ki Nielsen.